PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Weekly Newspaper in Canada. Published by the Lithuanian Press Association. P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ontario, Canada.

LIAUDIES BALSAS

Kanados Lietuvių Darbo Žmonių Laikraštis

Nr. 606 PENKTADIENIS, GEGUŽIO (MAY) 21, 1943, TORONTO ONTARIO METAI XII

LIETUVOS ŽMONĖS TRUKDO VOKIEČIŲ VISUOTINĄ MOBILIZACIJĄ LIETUVOJE

PARTIZANAI UŽPUOLA TRAUKINIUS, PALEIDŽIA IŠVEŽAMUS LIETUVIUS

Rašo S. Petronaitis

Specialiai Liaudies Balsui
(Per Bevielį Telegrafą)

MASKVA. — Jau keli mėnesiai, kaip okupaciniai autoritetai paskelbė visuotiną mobilizaciją Lietuvoje, bet Lietuvos žmonių pasipriešinimas nei kiek nesumažėjo. Priešingai, pastaruoju laiku jų pasipriešinimas visuotinai mobilizacijai dar pagyvėjo ir dažnai priveda prie ginkluoto susikirtimo.

Viduryj balandžio šatėikių stotyje, ant Telšiai-Kretinga geležkelio grupė ginkluotų patriotų užpuolė traukinį su Vokietijon verstiniems darbams vežamais mobilizuotais lietuviais. Traukinio sargyba buvo sunaikinta, o darbininkai išbėgiojo. Kiti prisidėjo prie partizanų.

Balandžio 20 naktį, darbininkų čmimo raštinė Alytaus miestelyje buvo uždegta. Ant rytojaus šios raštinės vedėjo Sperlingo lavonas buvo rastas Nemune.

Balandžio 23, Rašerių kaime, Vilkaviškio apskrityje, įvyko ginkluotas susikirtimas tarp valsticčių ir būrio šturmininkų, rekvizuojančių reikmenas. Vienas šturmininkas buvo užmuštas, o penki sužeisti.

Didelis traukinys su iš valsticčių atimtais grūdais ir važiuojąs į Vokietiją buvo uždegtas Kazlų Rūdoj.

Bijodamas, kad jo visuotina mobilizacija Lietuvoj ir kituos Pabaltijo kraštuos gali visai susmukti, Hitleris atsiuntė visą eilę aukštų nacių viršininkų. Pirmas atvyko Saukelis, "generalis atstovas darbininkų samdymo klausimais." Rygoj Saukelis sušaukė Lietuvos, Latvijos ir Estijos "vadovaujančių valstybininkų" mitingą, kuriame buvo įteiktos instrukcijos, kas liečia masinį Baltijos žmonių eksportą verstiniems darbams Vokietijoj.

Mitinge Saukelis pripažino, kad lietuviai, latviai ir estai Vokietijoje laikomi kaip karo belaisviai.

Tas reiškia, kad jie yra siunčiami į pavojingiausius darbus.

Saukelis nurodė, kad Francijoj darbininkų mobilizavimui naudoti metodai neturi būti naudojami Baltijos distriktuose. Reikia pažymėti, kad pereitais metais vokiečiai buvo suorganizavę medžioklę vyrų po visą Franciją. Miesteliuose ginkluoti šturmininkų būriai apsupdavo ištisus blokus ir suėmę visus tinkamus vyrus pasiųsdavo į Vokietiją. Panašūs metodai buvo naudojami "rekrutavimui" darbininkų ir provincijoj.

Tuoj po to mitingo Rygoj diskusavimui "darbinin k ų rekrutavimo" klausimo, žemės vadų konferencija buvo sušaukta Kaune apdiskusavimui klausimo, kokių priemonių imtis prieš sabotažą visuotinos mobilizacijos provincijoj. Guenteris, vienas iš "žemės vadų," pareiškė konferencijoj, kad nei vienas distriktas Lietuvoje neišpildė grūdų pristatymo plano, o Zarasų, Šakių, Kretingos ir kiti distriktai neišpildė nei 50 nuošimčių.

Guenteris nurodė dar ir tą,

(Nukelta ant 3-čio puslp.)

Sąjungininkų kariuomenė suėmė Tunisijoj 150,000 italų ir vokiečių. Čia matote vagant belaisvius iš Tuniso, kur buvo suimta nemažas skaičius italų ir vokiečių.

Winston Churchill, Britanijos ministeris pirmininkas, kuris vėl buvo atvykęs į Washingtoną pasitarimui su Ruzveltu. Šiuo kartu, atrodo, jie diskusavo galutinus planus Europos invazijai.

Čia matote Palermo miestą Cicilijoj. Dabar veikiausiai jis išrodo visai kitaip, nes sąjungininkų b o m b e r i a i bombarduoja jį be pasigailėjimo. Cicilija dabar tik 90 mylių iš Tunisijos. Galimas daiktas, kad neužilgo jo gatvėmis maršuos britų ir amerikiečių koriuomenė. Italijos fašistai nervuojasi ir nežino ką daryti.

Karas Persikelia į Vokietijos Miestus

LONDONAS. — Apsidirbus su vokiečiais ir italais Tunisijoje, britų ir amerikiečių oro jėgos pradėjo nepaprastą bombardavimą Vokietijos miestų.

Pereito sekmadienio naktį britų bomberiai išbombardavo dvi dideles vokiečių užtvankas, tiekusias elektros pajėgą Ruro ir Edero industriniams distriktams.

Išvertus užtvankas, buvo paleista 336,000,000 tonų vandens, kuris pasileido žemyn dvejais slėniais ir pridarė daug žalos vokiečiams.

Britų ir amerikiečių bomberiai, kurių bazės Afrikoje, dažnai lanko Italijos industrinius centrus ir koncentracijos punktus.

Retai kurią naktį britai, kanadiečiai ir amerikiečiai nebombarduoja priešo sentrų. Priešo miestai tapo frontu.

Lordas Mottistone, kalbėdamas Gravesende, pareiškė, kad Tunisijoj suimtų belaisvių skaičius prašoks 193,000 vyrų ir dadėjo, kad jis turįs gerą pamatą tam skaičiui. Tame skaičiuje vokiečių esą 150,000.

Buvo suimta nemažai generolų. Jų tarpe generolas von Arnim, vyriausias nacifašistų vadas Tunisijoj. Jis ir visa eilė kitų atgabenta Britanijon.

120,000 VOKIEČIŲ LIKO BENAMIAIS

BERNE. — Privatiniais keliais gauti pranešimai teigia, kad 4,000 asmenų žuvo ir 120,000 liko be namų, kuomet britai išbombardavo dvi vokiečių užtvankas ir paliuosavo 336,000,000 tonų vandens.

NIXON TAMPA NAUJU ONTARIJOS PREMJERU

TORONTO. — Kadangi Liberalų Partijos konvencija savo vadu išsirinko Harry C. Nixon, tai iki šiol buvęs Ontarijos premjeras Conant rezignavo ir nuo dabar Ontarijos premjeru bus Harry C. Nixon.

Japonai Nuskandino Ligoninį Laivą

MELBOURNE. — Japonų submarinas nuskandino Australijos ligoninį laivą. Su laivu žuvo 299 britų ir australų medikalio personalo nariai, jų tarpe 11 sesučių.

Tiktai 64 asmenys buvo išgelbėti. Torpėda nuskandino laivą trijų minučių bėgyje ir nebuvo galima išsigelbėti didesniam skaičiui.

Ant laivo šonų buvo dideli raudoni kryžiai ir apšviesti. Taipgi laivas plaukė vienas, be jokios apsaugos. Skandindami tokį laivą japonai parodė savo sužvėrėjimą.

Gyvi išlikusieiji išbuvo ant raftų 36 valandas, kol jie buvo paimti.

KANADA PASIUNTĖ GRAIKAM 5,000,000 BUŠELIŲ KVIEČIŲ

SAINT JOHN, N. B. — Kanada išsiuntė jau 5,000,000 bušelių kviečių graikam.

Čia įvyko gražios ceremonijos prieplaukoj, kuomet prekybos ir komercijos ministeris Hon. J. A. MacKinnon supylė į švedų laivą paskutinį 5,000,000 bušelį.

SSRS Gyvavimas Yra Svarbus Kanados Pirmynžangai, Soko Protestonų Vadas

TORONTO. — Pereitą sekmadienį, sakydamas pamokslą Danforth U n i t e d Church, Kenneth Leslie, religinis protestonų vadas ir "The Protestant" redaktorius, pareiškė, kad jeigu pasaulis negalės sugyventi su Rusų revoliucija, tai jis turės gyventi po fašizmo kontr-revoliucija, ir kad Kanados progresui reikalinga, kad Sovietų vyriausybė gyvuotų.

Agituodamas už artimesnius santykius su Sovietų Sąjunga, jis pažymėjo, kad mes dar nesuprantame pilnai tų istorinių visuomenės interesų, kurie riša mus su Sovietų Sąjunga.

"Žmonės šiandien t u r i progą stabilizuoti laisvę," sako jis. Bet ta stabilizacija yra britų, amerikiečių ir Sovietų žmonių darbas. Nei vieni, nei kiti pavieniai nekali to atsiekti. Už tai reikia a r t i m e s n i ų santykių su SSRS, aiškesnio pažinimo jos gyvenimo ir siekių. Kanados ir Amerikos žmonės per 20 metų buvę maitinami vien melais ir šmeižtais apie Sovietų Sąjungą.

Visų pirmiausia, sakė jis, reikia suprasti Rusų revoliuciją ir ką ji reiškia žmonijai. Iš kitos pusės, mes turime apsivalyti nuo demokratijos priešų viduje, kurie nori pasmaugti ją pas mus.

Kalbėdamas apie revoliuciją, jis nurodė, kad Rusijoj ji buvo neišvengiama, nes kelias pirmynžangai buvo uždarytas. Pas mus, sako jis, galima eiti pirmyn ir todel rereikia manyti, kad mums būtina tokia pat revoliucija, kaip kad buvo reikalinga Rusijoj.

"Bet šis taikus progresas priklauso nuo Sovietų valdžios gyvavimo. Tik dabar mes pasijutome žiūrį į rusus kareivius ir darbininkus su naujomis akimis, kaip draugai žmonijos žygyje iš vergijos į kurybinę laisvę."

Sovietų Sąjunga, sako jis, yra ta tvirtovė, į kurią daužosi laisvės priešai.

"Per visą fašistinio išsiveržimo laikotarpį Sovietų Rusija įrodė esanti stabilizuojanti įtaka; kad ji gali sugyventi ir bendradarbiauti su kitomis sistemomis. Fašizmas, iš kitos pusės, aiškiai įrodė, kad jis turi turėti viską arba nieko.

"Faktas, kad fašizmas visą puolimą koncentruoja ant Rusijos, yra patvirtinimas to, kad fašizmas mato Rusijoj svarbiausią pasaulinio pasipriešinimo fašizmui šerdį," nurodė jis.

Ši jo kalba buvo pasakyta kaip Fellowship for a Christian Social Order suvažiavimo programos dalis.

Suvažiavimas išnešė reikalavimą paskleisti daugiau teisingų informacijų apie Sovietų Sąjungą per religines ir pašvietos programas, o apart to, pasiųsti oficiales delegacijas į Sovietų Sąjungą nuo bažnyčių, unijų ir kultūrinių organizacijų.

Be to, suvažiavimas išnešė reikalavimą, kad būtų nuimtas uždraudimas nuo Kanados Komunistų Partijos. Tuo reikalu buvo pasiųstas laiškas Kanados ministeriui pirmininkui Mackenzie King.

Amerikiečiai Puola Japonus Atu Saloj

WASHINGTON. — Amerikiečių kariai, palaikomi orlaivių ir karo laivų kanuolių, išlipo ant Atu salos ir puolo japonus, kad išvyti juos iš tenai tenai-visai.

Japonų radio šaukia, kad amerikiečiai iškėlė daug didesnes jėgas, negu ten yra japonų. Jie taipgi sako, kad amerikiečiai gauna daugiau sustiprinimų, kurie iškeliami karo laivų ir orlaivių apsaugoj.

Iš japonų radio atrodo, kad amerikiečiai ima viršų ir japonai bus priversti nešti laukan, jeigu spės jie tai padaryti. Greičiau jiems teks pasiduoti, kaip vokiečiai ir italai pasidavė Tunisijoj.

Amerikiečių kovoms sunkina tas faktas, kad virš salos ir apylinkėj didelis rūkas.

NĖRA KO MOKINTI NĖRA KUO PAMOKINTI

LONDON. — Atsakydamas į kanadiečio laikraštininko Grifino paklausimą, Rt. Rev. Dr. Henry A. Wilson, Chelmsfordo vyskupas, pareiškė:

"Atvirai kalbant, aš nemanau, kad ši šalis yra ant tiek religinga, kad galėtų prikaišioti Rusijai jos nereligingumą. Bet yra daug dalykų mūsų tautiniame ir socialiame gyvenime, del kurių Rusija galėtų duoti mums Sekmadienio mokyklos pamoką."

Jis agituoja už glaudžius santykius tarp Britanijos ir Sovietų Sąjungos.

OTTAWA. — Valdžia grąžino į anglių kasyklas 3,000 buvusių mainierių.

Liaudies Balsas

VIENINTELIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS,
LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS.
IŠEINA SYKĮ Į SAVAITĘ

Prenumeratos Kaina:
Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $3.00; pusei metų $1.50.
Visur kitur metams $3.50; pusei metų $1.75
Atskira kopija 5 centai.

LIAUDIES BALSAS
P. O. Station C, Box 1013, Toronto 3, Ontario, Canada.
ASMENIŠKAI KREIPKITES: 160 CLAREMONT ST., TORONTO.

Printed by Eveready Printers, Ltd., 78 Wellington St. W., Toronto

DAR VIENAS DIDELIS SMŪGIS FAŠISTINĖS AŠIES JĖGOMS

Fašistinė Ašis vėl gavo didelį smūgį. Sprendžiant iš pranešimų, tai vokiečiai ir italai Tunisijoje neteko arti 150,000 vien belaisviais. Skaitant ir užmuštus, susidarys koktie 175,000. Su kariuomene kartu atiteko britams ir amerikiečiams ginklai bei susisiekimo priemonės. Prie to, į britų ir amerikiečių rankas pakliuvo visą eilė gabių generolų. Tai dideli nuostoliai Hitleriui ir Musoliniui. Tai pirmos rūšies prakišimas po Stalingrado kovų, per kurias priešai gavo tokius smūgius, kokių jie niekad nesitikėjo.

Išvalymas priešo iš Tunisijos yra reikšmingas dar ir tuo, kad priešas dabar jau nebeturi jokių atsparų už Europos kontinento, kas liečia italus ir vokiečius. Tuo tarpu britams ir amerikiečiams Tunisija suteikia bazes, kurios reikalingos invazijai Italijos ar Graikijos. Dabar britai ir amerikiečiai turi labai daug punktų, iš kurių įsiveržimas į Europą gali būti pradėtas. Dabar priešas turės paskleisti savo jėgas nuo Norvegijos šiaurės iki Turkijos, nes sąjungininkai jau apsupo jį iš visų kraštų.

Šitokie priešo pralaimėjimai rodo visai ką kitą, negu generolas Frankas nurodo, sakydamas, kad abi pusės pasidarė lygios ir dabar nebėra prasmės tęsti kovą. Šitie smūgiai Hitlerio ir Musolinio jėgoms rodo, kad viršų turi Jungtinės Tautos. Generolas Frankas, siūlydamas taiką, nori išgelbėti fašistus nuo užtarnautos bausmės. Jo pastangos nueis niekais. Jungtinės Tautos kovos iki priešas pasiduos besąlyginiai. Taip buvo nutarta Kasablankoj ir tas tarimas bus įgyvendintas.

KANADIEČIAI LIKO SUTVIRTINTI

Išskyrus mažą skaičių nepataisomų fašistų ir keletą pas juos nuėjusių taip vadinamų socialistų, Kanados lietuviai niekad neabejojo, kad Lietuvos liaudis laisva valia pasirinko socialistinį kelią ir draugystę su kitomis socialistinėmis tautomis, sudarančiomis Sovietų Sąjungą. Bet dabar, po atsilankymo Tarybų Lietuvos atstovo, kanadiečių tikėjimas susitvirtino dar labiau.

Gerbiamas svečias, Povilas Rotomskis, labai konkrečiai, visai bešališkai atpasakojo tuos įvykius Lietuvoje, kurie priešų buvo visaip iškraipomi. Už pavyzdį gali būti paimta išvežimas nekurių lietuvių į SSRS gilumą. Jis ne tik neginčijo, kad buvo išvežta, bet dar dadėjo, kad gaila, jog nebuvo išvežti visi Lietuvos liaudies priešai. Bet tuos žmones vežė pačios Lietuvos vyriausybė, o ne kokie tai rusai, kaip priešai aiškina

Kada Raudonoji Armija atėjo į Lietuvą, tai ne ji įnešė pakeitimą Lietuvoj, o patys žmonės, nes su momentu Lietuvos žmonės pradėjo demonstruoti savo nusistatymą daug drąsiau, negu bile kada pirmiau. Fašistai pamatė, kad jų režimas kabo tik kaip ant siūlo. Ir kada jie buvo sučiupti suokalbiaujant su hitlerininkais, kito kelio neliko, kaip neštis pas Hitlerį.

LLD Kanados Veikiantis Komitetas ir Toronto Lietuvių Komitetas Veikimui Prieš Hitlerizmą tikrai pasitarnavo Jungtinių Tautų siekiams atkviesdami Naujos Lietuvos atstovą. Nuo dabar montrealiečiai ir torontiečiai bus dar tvirtesni Jungtinių Tautų rėmėjai ir kovotojai prieš hitlerininkus, kurie bando padėti Hitleriui, ardydami Kanados lietuvių vienybę.

REIKIA DAUGIAU KRAUJO AUKOTOJŲ

Kanados vyriausybė prašė Raudonąjį Kryžių, kad šiais metais būtų gaunama po 12,000 kraujo aukotojų į savaitę. Bet iki šiol Raudonasis Kryžius pajėgė gauti tik po 8,000 kraujo aukotojų į savaitę. Tai vos tik du trečdaliai pareikalavimo. Tai labai didelis trūkumas.

Reikia atminti, kad kraujo pareikalavimas gali padidėti, kadangi šią vasarą gali būti daug didesnių kovų, negu iki šiol buvo. Tuomet stoka kraujo bus dar didesnė. Del stokos kraujo gali labai nukentėti kovos lauke sužeistieji kariai.

Kraujo aukavimas žmogui visai nepavojingas. Žmogus sveikata nei kiek nenukenčia. Tuo tarpu yra vienas iš kilniausių žygių. Pasidalinimas savo krauju su tais, kurie pralieja savo kraują kovos lauke, yra dalyvavimas su jais kovoje prieš mūsų priešą.

WINDSORIEČIAMS IR DETROITIEČIAMS

Draugas P. Pargelenas rašo, kad nuo jų koncerto liks pelno dar pora šimtų dolerių. Tokiu būdu, iš windsoriečių ir detroitiečių bus gauta virš $400. Tai bus daugiau, negu kad galėjo įsivaizdinti didžiausias optimistas.

Liaudies Balsas dėkoja windsoriečiams ir detroitiečiams už tokią didelę paramą. Ypatingai ačiū LLD Windsoro kuopai, Detroito Moterų Pažangos Choruí ir kitiems, kurie suorganizavo koncertą, pildė programą ir prisidėjo aukomis. Ačiū ir draugei E. Degutienei, kuri nepatingėjo vykti į Windsorą ir prisidėti prie padarymo koncerto pasakmingu.

Šis jūrininkas, John McLeish, yra jau dviejų karų veteranas ir sulaukęs 58 metų amžiaus, tačiau jis aktyviai dalyvauja ir šiame kare, tarnaudamas ant prekinio laivo jūrininku. Jo laivas gabena į Europą ginklus ir kitus karo dalykus kovai prieš hitlerininkus.

Ką Kiti Laikraščiai Rašo

Reikalingą Traktuoti Vienodai ir Darbininkus

Kada industriniai darbininkai streikuoja, jie atsisako parduoti savo darbą. Kuomet farmeriai atsisako parduoti savo darbo produktus, niekas nesako, kad tai streikas, bet yra tas pats. Kanados vyriausybė parėmė farmerius įvairiais būdais, kad farmeriai parduotų savo produktus ir kad jie galėtų žmoniškai gyventi. Vyriausybė taipgi yra padėjusi manufakturistams įvairiais būdais, kad jie irgi nebūtų nuskriausti iš karo pasinančių suvaržymų. Ir kuomet buvo pranešta, kad nekurie anglių pardavinėtojai Toronto mestų savo biznį, jeigu anglių kaina nebūtų pakelta, valdžios taryba leido pakelti anglių kainą 75 centais už toną.

Akyvaizdoje to viso, kas buvo padaryta del agrikultūros ir biznio interesų, tiesiog keista, kad atsiranda nekuriuose rateliuose daug opozicijos kokiems nors žygiams del darbininkų padėties pagerinimo, kuomet yra surandama nepateisinamos sąlygos. Niekas nekalba apie siuntimą farmerių į kalėjimą, kuomet jie atsisako parduoti savo gaminius. Bet kuomet grupė darbininkų atsisako parduoti tą, ką jie turi — savo darbo pajėgą — iškarto pradedama kalbėti apie koncentracijos kempes ir kalėjimus. Už tokias sąlygas apkaltinami "agitatoriai," lig kad darbininkai nenorėtų geresnio gyvenimo, kaip kad farmeriai nori geresnio gyvenimo.

Aišku, kad visi nenori, kad streikai įvyktų Kanadoj karo metu. Bet valdžia ir jos tarybos kritikuojamos už tai, ką jos atlieka su tikslu, kad išvengti streikų arba užbaigti juos, kada iškyla. Yra net siūloma, kad valdžia vartotų griežtus metodus ir kad darbininkams nebūtų duodama nieko virš to, kas yra mokama dabar; ir kad būtų įvestas verstinas darbas įgyvendinimui tokio patvarkymo. Tie, kurie kalba apie verstiną darbą taip laisvai, neįsivaizdina, kokią problemą stato tokie reikalavimai. Yra laba sunku net nedidelę grupę priversti dirbti. Tiktai prie tokio režimo, kaip Hitlerio, gali būti šimtai tūkstančių priversti dirbti, bet mes nemanome, kad kas nors nori, kad būtų įvesti Kanadoj hitleriniai metodai. — **Toronto Daily Star.**

Afrika Jau Baigta Belieka Europa

Dar vienas šio karo skyrius užbaigtas — Hitleris neteko Afrikos. Hitleris sapnavo apie Korsikiečio gatvę. Bet Hitleris nepasiekė Maskvos; neigi jis pamatė piramidas.

Kokie vaizdai dabar pakyla prieš jo akis? Sicilija ar Dalmacija? Nereikia mažinti šios pergalės Afrikoje reikšmės. Jinai kaštavo Ašiai milijoną vyrų. Tas tiesa, kad tame skaičiuje randasi didelis skaičius antros rūšies karių, būtent, italų. Afrikos kampanija kaštavo Vokietijai daug karo pabūkų, lėktuvų, tankų.

Hitleris laikėsi įsikibęs Afrikos kiek tik galėjo, bijodamas netekti Europos. Jis žinojo, kad Afrika reiškia jam atidėjimą jo pražuties. Dabar tie užtvarai tapo sulaužyti.

Į trisdešimts šešias valandas karas pasiekė Europos vartus. Italijoniškam šakalui atėjo atsiskaitymo dienos. Šiandien Roma turėjo paminėti "Afrikos Dieną," tradicinę italijoniškai imperijai šventę. Kažin koks bus tas paminėjimas. Gal koks šimtas italų, šlapiomis uniformomis, parplauks iš Afkos Italijon papasakoti savo draugams apie savo paskutires valandas Tunisijoje.

Tai nėra praradimas tik vieno miesto — tai netekimas viso sausžemio. Italijoniški užkariautojai atsidūrė karo belaisvių logeriuose. Jiems Tunisija yra ašarų klonis ir "afrikoniška pavietrė." Talkininkams gi Tunisija yra tiktai viena stotis.

Tą mūsų draugų (bendradarbių) pergalę mes sveikiname su pasididžiavimu. Prie tos pergalės mes daug prisidėjome Stalingrade, prie Dono, Donbaseine. Mes sulaikėme nuo Rommelio sustiprinimus. Mes tuos sustiprinimus palaidojome Rusijos stepuose.

Kai mūsų draugai padeda mums karo pabūklais, mes padėjome jiems su vokiškais kapais, su dviem metais kovos. Kaipo kariai, mes įvertiname karių drąsą. Kaipo mirtini Hitlerio priešai, mes sveikiname Tunisijos didvyrius.

Afrikos pergalė — didėlė mums diena — didelė tuomi, ką ji davė, ir dar didesnė tuomi, ką ji dar duos. Su džiaugsmu mes atžymime mūsų senų talkininkų narsą; po Francijos vėliava kovojo ir laimėjo generolo LeClero armija.

Aišku, jog mes žinome tą tolumą, kuris skiria Tunisą nuo Berlyno. Mes žinom, kad vokiečiai desperatiškai priešinsis. Galimas daiktas, kad jie dar net bandys užpuolimą.

Bet mes taipgi žinome mūsų spėkas. Mes žinome mūsų talkininkų spėkas. Mes žinome jėgą mūsų kovingojo draugiškumo.

Afrika pabaigta, Europa tebelaukia! — Ilja Erenburg, Izvestijoj.

Jonas KRIAUNA

Išdavikų Dienos Baigias

Su Kubiliūnu blogi dalykai.
Kraustos iš proto tas išdavikas.

Nieko nečda, naktį nemiega.
Vaterklozetan nuolatos bėga.

Visas išbaio, iškreipė snukį,
Išgirdęs kritus Velikije Luki.

Dūmė į ūkį, dūmė į dvarą.
Patsai nebžino, ką jis bedaro.

Lietuvius koręs, šaudęs ir piovęs
Dabar pats slapstos jau po paloves.

Ruošės pasprukti net į Berlyną,
Bet naciai kilpą užunarino.

Sako, "brolyti, taip neskubėki.
Padėjai plėšti, tai plėšt padėki.

O kai mes baigsim savo plėšimą,
Lai tave šimtas perkūnų ima".

Prie Rentelno jisai prikibo,
Kad pastatytų stiprią sargybą.

Bet Rentelnas sargybą savo
Prie Stalingrado išeksportavo.

O ta sargyba prie Stalingrado
Nuo rusų kulkų galą surado.

Su visais niekšais visad taip būna.
Tokį pat galą gaus Kubiliūnas.

Plėšdamas kraštą buvo apsvaigęs,
Bet išdaviko dienos jau baigias.

LIETUVOS ŠIRDIS

Rašo Ilja Erenburg

Nėra mažų šalių. Nėra mažų tautų. Meilė keičia propozicijas. Pasauliu tampa mažytis kaimas, o paryžiečiai, kurie aistringai mylėjo savo didmiestį, švelniai dainuodavo: "Paryžiau, mano kaimeli . . ."

Lietuvoje gyveno trejetas milijonų žmonių. Bet argi galima apibudinti širdį su aritmetikos pagalba? Lietuviai myli savo kraštą su jo žiedais ir pusnynais, su plačiomis upėmis ir šaltinėliais. Nuo neatmenamų laikų lietuviai kovojo su gobšiaisiais ir nuožmiaisiais kryžiuočiais. Vokietis buvo kaimynas ir vokietis buvo baidyklė, kuria lietuvės motinos gąsdindavo savo vaikus: **"Cit, rėksny, antai — ateina vokietis!"** Kovoje prieš kryžiuočių riterius Lietuva išsugdė savo valią, savo sielą, savo istoriją.

Aš noriu papasakoti apie du lietuvius. Tai paprasti, kuklūs žmonės. Bet juk tik rasis didvyriškumas visada būna paprastas, niekada jis neužriečia nosį.

Jonas Daunys buvo tekstilės darbininkas Kaune. Gimė jis Žemaitijoje, o žemaitis — kietas, kaip titnagas. Lietuvoje sakoma: žemaitis niekada neužsileis. Žemaičio niekada nepriversi nusilenkti. Jonas Daunys visada vaikščiodavo tiesiai, jis nemokėjo vaikščioti kitaip. Vokiečiams užpuolus Tarybų Sąjungą, Dauniui teko pakelti skaudų smūgį: vokiečiai nužudė jo žmoną ir dvi dukreles. Jos buvo bebėgančios į rytus, bet vokiečiai jas pasivijo ir nužudė. Ir taip viena diena Daunys prarado savo laimę. Jis išgelbėjo savo sūnų. Jis išgelbėjo savo garbę. Jis pasitraukė į rytus, ir pasitraukė ne tam, kad savo gyvybę gelbėtų, o kad išgelbėtų Lietuvą. Jisai tapo raudonarmiečiu. Daunys daug iškentėjo. Kas gali apsakyti, kokią širdgėlą jis išgyveno, prisiminęs savo žuvusią šeimą, savo sudegintus namus, savo pavergtą Lietuvą? Bet kuo didesnį skausmą Daunys jautė savo širdyje, tuo garsiau jis dainuodavo. Jisai žinojo, jog daina veda kovotoją į mūšį. Jis žinojo, jog daina veda į Lietuvą. Jisai buvo pripažintas geriausiu dainininku visame pulke. Oriolo žemėje, toli nuo Lietuvos, tarp sniego audrų ir pusnynų, Daunys dainuodavo:

Eina garsas nuo rubežiaus, —
Žirgus reik balnoti.
Daug kryžiuočių nuo Malburgo
Rengias mus terioti . . .

Zosė Dieninaitė buvo vargingo Ukmergės amatininko duktė. Ji mėgdavo skaityti, ji mokėsi, svajodavo. Kai vokiečiai įsiveržė į Lietuvą, ji buvo Kaune. Pravažiuodama pro savo gimtą miestą, ji būtinai norėjo stabtelėti ir pasimatyti su tėvais. Ji pamatė namo griuvėsius. Zosės tėvai buvo žuvę, brolis sunkiai sužeistas. Zosė Dieninaitė pasiliko viena pasaulyje, viena su savo liaudimi. Šita jaunutė ir drovi mergaitė užsispyrusi reikalavo, kad ją priimtų sanitare. Komandierius atsakė: "Bet juk tu nepajėgsi pakelti sužeistojo." Zosės akyse sublizgėjo ašaros. Komandierius buvo augalotas, plačiapetis. Mažytė Zosė tarė: "Aš išneščiau du tokius, kaip Jūs . . ." Visi nusijuokė. Zosė Dieninaitė tapo sanitare Atėjo vasario dienos Lietuvių raudonarmiečių pulkas puolė priešo pozicijas. Tai buvo neišbrendamų pusnynų laikas. Per juos negalėdavo privažiuoti gurguolės. Tarpais nebebūdavo nei šaudmenų, nei duonos. Žmonės savo rankomis pervilkdavo patrankas iš vietos į vietą. Arkliai, ir tie krisdavo neišlaikydami. Bet žmonės nekrito. Žmonės ėjo pirmyn. Pirmyn ėjo ir Daunys. Jis ėjo, traukdamas dieną apie vokiečius piešikus. Šitie atėjo ne tik nuo Malburgo, o ir nuo Esseno, nuo Dortmundo, nuo Karaliaučiaus, nuo Štralzundo. Jie atėjo į Rusijos širdį, į kraštą, apdainuotą Turgenevo. Jonas Daunys žinojo, jog kovodamas už Oriolo laukus, jis kovoja už savo mieląją Lietuvą. Pirmajame mūšyje jis nudėjo keturis vokiečius. Jisai atsiminė žmoną, mergaites. Jis viską atsiminė. Jis garsiai šaukė: "Pirmyn!" Penktasis vokietis jžūliai prasišiepęs suriko Dauniui: "Rusc, pasiduok!" Daunys nesileido į kalbas: jis tylomis nudėjo ir penktą. Tai buvo pačiame mūšio įkarštyje. Vokiečiai paleido perkūnišką ugnį. Daunys prišliaužė prie pat spygliuotų vielų užtvaros kalnelio viršūnėje, sviedė granatą ir atsistojo visu ūgiu. Kuopa išgirdo gerai pažįstamą balsą: "Už tėvynę! Už laisvę!" Visi matė, kaip iš Daunio rankų iškrito automatas. Pamatė tai ir Zosė Dieninaitė. Šita trapi mergaitė per dvi kautynių dienas išnešė šešiasdešimt du sužeistuosius. Po priešo ugnimi ji šoko prie draugo. Daunys dar tebestovėjo. Daunys dar tebešaukė: "Pirmyn!" Paskui jis parpuolė. Zosė pasilenkė ties juo. Kulka prakirto mergaitės krūtinę. Būdama sunkiai sužeista, ji atradę jėgų apriši Daunio žaizdai. Jie buvo priešaky. Priešo ugnis pasmarkėjo. Dar vienas spustelėjimas, ir jie vokiečių naguose. "Draugai, reikia juos išgelbėti!" šaukė jaunas snaiperis Ražiukas. Kuopa puolė kalvą. Priešaky ėjo leitenantas Lisauskas. Kad ir sužeistas į veidą, jis apie vieną tegalvojo: išgelbėti draugus. Vokiečiai neatlaikė spaudimo, ir strategiškai svarbi kalva atiteko lietuviams. Ant kalvos gulėjo du nebegyvi kūnai: Daunio ir Zosės.

Kas gi užėmė šią aukštumą? Gal Jonas Daunys, kuris mirė šaukdamas "pirmyn"? Gal Zosė, atskubėjusi jam pagalbon? Gal leitenanto Lisausko kovotojai?

Dviejų savo draugų jie nesišgelbėjo, bet jie atkariavo iš godaus priešo sklypą rusų žemės. Jie pasistūmėjo žingsnį į vakarus — prie savo gimtosios Lietuvos. Jie nudėjo nemaža priešų, ir kas žino, — gal tarp nudėtųjų budelių buvo ir tie, kurie nužudė Daunio šeimą, kurie nukankino Zosės tėvus? . . .

Aš papasakojau savo skaitytojams apie Daunį ir Zosę, norėdamas priminti apie mažytę šalį su didžia širdimi. Mes žinome, jog yra žmonių, mėgstančių pakalbėti apie Lietuvos laisvę. Daunys su Zose nekalbėjo apie Lietuvos laisvę. Jie mirė del jos. Ištikimybės priesaiką jie įrašė savo pačių krauju rusų žemėje. Ir nėra tokio rašalo žurnalistų ar diplomatų plunksnose, kuris įstengtų šitą priesaiką išbraukti.

Saugoki Sveik

Rašo Dr. J. J. B

Kosulys Su Dus
sulingasis kosulys
pavojingas, kaip
nuo šalčio kosuly
reikalinga vartoti
vitao trankai, el
kaip gydomas leng
sulys. Labai naudi
rioje dienoje pas
triba, jeigu patogu
ma iš miesto į lau
žmoti ir laukuose
čioti.

Toks ligonis
daug valgyti, nes
mas vidurių sujudi
lį. Visuomet yra ge
valgyti, negu pe
Taip tai yra geriau
ti dusulinga kosul

—o—

Kraujo Kilimas
patina nuo to, kad
indeliai perdaug k
tvinsta, galva prad
dėti ir esti karšta,
gi tankiai mirkčio
byra iš akių, ausys
žia ir galva sukasi
pasilenkia toks lig
gelis tokių ligonių
pradėda apsivemti,
miegajimas atsira
jau aišku, kad tok
puolimas yra laba
gas del ligonio, nes
ji gali percitį į apo

Ligonis tada gali
ti galvą šaltais vys
kas 10 minučių a
kojos laikyti šiltai
nyje. Galvą laikyti
lima, aukščiau. Ži
būtinai reikia paty
dytojo, kaip tik g
ma jį gauti.

—o—

Kruvini Skrepli
liai su krauju, ku
vio išmetamas. To
dėjime būtinai
kreiptis pas gydy
čiau, iki kol dakta
yra geriau duoti
gėralą ir ledo gaba
ti po biskį ir šalta
ti krūtinę.

—o—

Kruvinos žaizdo
la arba arterija
tai tuomet krauja
čia raudona srove,
atsitikime pirma pa
kalinga: reikia tuo
pirštu užspausti ir
ti kraujuose; žaizd
tuojaus pirštu
stipriai, o samariai
žaizdos kietai apvy
rišti su skepeta arb
Tas reikalinga, idan
nuo širdies į žaizdą
stoti ir kad pati žai
dėtų.

Tuo tarpu reikia
čiausia gauti gydy
tokios kruvinos ža
ra taip pavojingos
kraujas išvalios te

B. Petronis, montr
angliško skyriaus
rius, šiomis dienom
į Kanados armiją.
užima studentas M.

Saugokit Sveikatą

Rašo Dr. J. J. BORISAS

Kosulys Su Dusuliu. Dusulingasis kosulys nėra taip pavojingas, kaip pasirodo nuo šalčio kosulys. Būtinai reikalinga vartoti prakaitavimo įrankiai, elgtis taip, kaip gydomas lengvasis kosulys. Labai naudinga giedrioje dienoje pasivaikščioti arba, jeigu patogu, tai galima iš miesto į laukus nuvažuoti ir laukuose pasivaikščioti.

Toks ligonis neprivalo daug valgyti, nes prikimšimas vidurių sujudina priepolį. Visuomet yra geriau nedavalgyti, negu persivalgyti. Taip tai yra geriausia gydyti dusulingą kosulį.

—o—

Kraujo Kilimas Aukštyn, patina nuo to, kad smagenų indeliai perdaug kraujo pritvinsta, galva pradeda skaudėti ir esti karšta, akys taipgi tankiai mirkčioja, ašaros byra iš akių, ausys tankiai ūžia ir galva sukasi, ypač jei pasilenkia toks ligonis. Daugelis tokių ligonių tankiai pradeda apsivemti, be to nemiegajimas atsiranda. Tai jau aišku, kad toks kraujo puolimas yra labai pavojingas dėl ligonio, nes jis arba ji gali pereiti į apopleksiją.

Ligonis tada gali apvynioti galvą šaltais vystyklais ir kas 10 minučių atmainyti; kojos laikyti šiltame vandenyje. Galvą laikyti kiek galima aukščiau. Žinoma, čia būtinai reikia patyrusio gydytojo, kaip tik greitai galima ji gauti.

—o—

Kruvini Skrepliai. Skrepliai su krauju, kuris iš skilvio išmetamas. Tokiame padėjime būtinai reikalinga kreiptis pas gydytoją. Tačiau, iki kol daktaras ateis, yra geriau duoti tik šaltą gėralą ir ledo gabaliukus rytį po biskį ir šaltai apvynioti krūtinę.

—o—

Kruvinos žaizdos. Jei gysla arba arterija perpjauta, tai tuomet kraujas švirkščia raudona srove. Šitokiam atsitikime pirma pagalba reikalinga: reikia tuojaus gyslą pirštu užspausti ir galą rasti kraujuose; žaizda reikia tuojaus pirštu prispausti stipriai, o sąnariai aukščiau žaizdos kietai apvynioti, aprišti su skepeta arba abrūsu. Tas reikalinga, idant kraujai nuo širdies į žaizdą taką užstoti ir kad pati žaizda nedidėtų.

Tuo tarpu reikia kuo greičiausia gauti gydytojas. Kitokios kruvinos žaizdos nėra taip pavojingos, kuomet kraujas išvalios teka.

B. Petronis, montrealietis, angliško skyriaus redaktorius, šiomis dienomis išėjęs į Kanados armiją. Jo vietą užima studentas M. Degutis.

Lietuvos Žmonės Trukdo Vokiečių Mobilizaciją Lietuvoj

(Atkelta nuo 1 puslp.)

kad pavasarinė sėja grumoja visišku susmukimu; kad valstiečiai slepia sėklas ir yra nusistatę sėti tik tiek, kiek reikia jiems patiems. Jis pareiškė, kad žemė tų valstiečių, kurie neišpildys sėjimo ir pristatymo planų, bus konfiskuota ir kad valstiečiai "bus pasiųsti ant vokiečių ūkių," kas reiškia, kad jie bus padaryti vokiečių baronų vergais. "Tokiu būdu," Guenteris pastebėjo, "darbininkai provincijoj bus daug geriau paskirstyti."

Kauno radio pranešė, kad toj konferencijoj buvo padaryti labai svarbūs tarimai, kas liečia tų žemes vadų ateities veikimą. Tie tarimai veda prie to, kad Lietuvos valstiečiai bus visai palikti be žemės. Tad visai ne nuostabu, kad "Deutsche Zeitung in Ostland" nesenai paskelbė pareiškimą, kad 75,000 vokiečių kolonistų laukiama atvykstant į Baltijos kraštus.

Kad sukontroliuoti Rygos ir Kauno konferenciją tarimų įgyvendinimą, organizuojamas inspekcinis maršrutas Alfredui Majeriui, "nuolatiniam imperiškos ministerijos atstovui okupuotiems rytiniams distriktams." Pasitarime tarp Majerio ir generolo Justo, okupacinės armijos Lietuvoj komandieriaus, buvo nutarta plačiai panaudoti armijos vienutes pravedimui visuotinos mobilizacijos.

Padidėjęs kruvinas teroras Lietuvos žmonių pasipriešinimo tačiau nepalaužė. Gegužio 10 Kaune radio karčiai nusiskundė, kad pieno pristatymo planas valstiečių sabatažuojamas. Nuo rugpjūčio 2, 1942 metų, iki balandžio 1, 1943 metų, mažiau negu 50 nuošimčių nustatytos normos buvo pristatyta, o Ukmergės, Ašmenos, Marijampolio, Vilniaus, Švenčionių, Eišiškio, Trakų ir Kretingos distriktai išpildė planą vos nuo 20 iki 30 nuošimčių.

Lietuvos žmonės nenori atiduoti savo darbo vaisius hitlerininkams. Jie kovos už savo žemę ir laisvę iki vokiški įsiveržėliai bus išvaryti lauk.

Liaudies Balso Angliško Skyriaus Skaitytojų Žiniai

Kadangi draugas B. Petronis, iki šiol ėjęs Angliško Skyriaus redaktoriaus pareigas, buvo pašauktas armijon ir išėjo, tai Liaudies Balso štabas pakvietė vesti Angliską Skyrių studentą M. Degutį, K. Degučio brolį.

Visi Angliško Skyriaus bendradarbiai ir skaitytojai prašomi kooperuoti su nauju redaktorium. Visus raštus siųskite Liaudiees Balso adresu, adresuodami Angliško Skyriaus redaktoriui.

Skyrius iš pradžių bus kartą į mėnesį. Jeigu pasirodys reikalas padažninti, tai bus diskusuojama vėliau.

Tikimės, kad visi bendradarbiai, kurie kooperavot su B. Petroniu, duosite savo kooperaciją naujam redaktoriui.

L. B. štabas

LIAUDIES BALSAS
Rašo Tiktai Tiesą

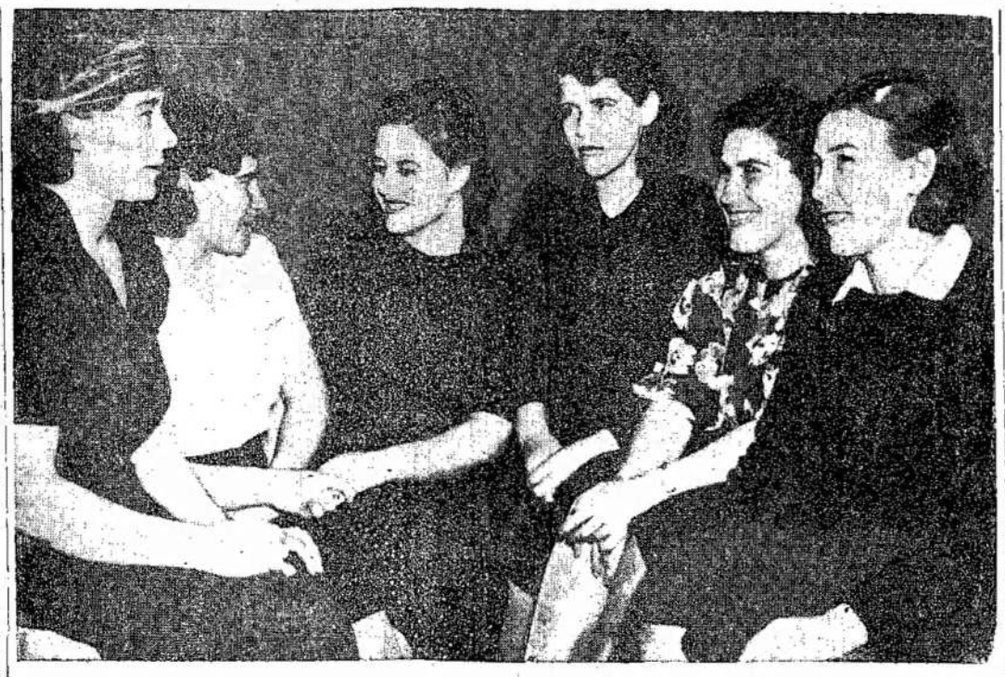

Kiek laiko atgal šiauriniame Pacifiko pakraštyje sudužo sovietinis laivas, atsimušęs į uolą. 54 laivo įgulos narių tarpe buvo 7 moterys, kurių viena žuvo. Čia matote šias, kurios buvo išgelbėtos. Jos buvo gražiai priimtos Amerikos Raudonojo Kryžiaus Seattle mieste, kur jos ilsėjosi iki galėjo grįžti prie savo pareigų.

Naujos Lietuvos Atstovas Povilas Rotomskis Buvo Gražiai Sutiktas

Lietuviškų fašistų spaudos ir agentų liejamas purvas ant Tarybų Lietuvos vyriausybės, ant lietuvių visuomenininkų, kurie aktyviai veikė naujos Lietuvos budavojime, taipgi šlurpios žinios apie negirdėtą terorą Lietuvoje vokiečiams okupavus, nuolatos didino kanadiečiuose alkį žinių apie Lietuvą ir jos pergyventus linksmus ir liūdnus momentus. To vedamas, LLD Kanados Veikiantis Komitetas atsikvietė į Montrealą Povilą Rotomskį, SSRS generalinio konsulato New Yorke narį. Į Torontą jį užkvietė antihitlerinis lietuvių komitetas.

Povilas Rotomskis yra savo akimis matęs Lietuvos žmonių džiaugsmus, kada atėjo į Lietuvą Raudonoji Armija, kada smetoninink at pabėgo pas Hittlerį, kada jie rinko savo seimą, nes jis tuomet buvo Lietuvoje ir pats aktyviai dalyvavo tame liaudies judėjime, kuris pakilo laisvę atgavus. Jis taipgi gerai žino, kas atsitiko Lietuvoje vokiečiams užpuolus, nes į Jungtines Valstijas atvyko tik metai laiko atgal. Pirmiausiais Sovietų-Vokiečių karo metais jis buvo Tarybų Sąjungoj ir turėjo artimus ryšius su pabėgusia vyriausybe ir kitais lietuviais.

Nekantrus Laukimas

Pasirodžius pranešimams Liaudies Balse, tarp montrealiečių ir torontiečių daugiausia buvo kalbama apie atvykstantį svečią. Visi su didžiausiu nekantrumu laukė tos dienos, kada Povilas Rotomskis pribus. Toronte pirmadienį antihitlerinio komiteto nariai buvo klausinėjami daugelio lietuvių, ar jau atvyko svečias.

Antradienį visą dieną vertė lietus, kaip iš viedro. Bet kada atėjo vakaras, tai gerokai pirm laiko pradėjo žmonės rinktis į salę. Netrukus prisirinko arti trijų šimtų, nors dabartiniu laiku labai daug lietuvių dirbininkų dirba naktimis ir negalima išlikti iš darbo.

Vakaro vedėjas Z. Janauskas išeina ant scenos ir praneša, kad vakaro programa jau pradedama. Visi sužiūri ir tartum savo akimis klausia jį, ar yra svečias. Jis pasako, kad laukiamas svečias yra ir kad vakaro programa pradedama su Bangos choru, o kas bus paskui, tai bus pranešta vėliau. Atsidaro scena ir Bangos choras, kaip ir visuomet, pradeda su Kanados himnu. Sudainuoja kelias dainas, kurių tarpe buvo "Pabuskime" ir "Kur Girios Žaliuoja." Šios dvi dainos kalba apie Lietuvą, jos vargus ir dar labiau pagilina torontiečių širdyse tuos skausmus, kuriuos jie pergyvena žinodami, kaip Lietuvos žmonės kenčia vokiečių vergijoj.

Chorui atlikus savo numerius scena užsidaro. Už kiek laiko ji vėl atsidaro ir mes visi išvydome ant scenos brangų svečią ir Toronto lietuvių organizacijų atstovus susėdusius, sudarančius garbės prezidiumą. Publika smarkiai suploja sveikindami svečią.

Vakaro vedėjas Z. Janauskas pakviečia Liaudies Balso redaktorių J. Ylą tarti keletą žodžių mūsų šalies reikalais. Jis pabrėžia, kad prieš akis atsistoja svarbūs įvykiai, kuriuose kanadiečiams teks sulošti daug didesnę rolę, negu iki šiol, ir ragino tuos, kurie dar nepirko paskolos bonų, nieko nelaukus nusipirkti. Ant galo pastebėjo, kad geriausia padėti Lietuvai ir jos žmonėms atgauti laisvę, tai remiant tuos lietuvius, kurie kovoja už Lietuvos išlaisvinimą kartu su visos Sovietų Sąjungos žmonėmis.

Po jo kalbos Z. Janauskas paaiškina, kad dabar yra galimybių pasiųsti dovanas lietuviams kovotojams ir lietuvių vaikučiams Sovietų Sąjungoje ir pakvietė visus esančius paaukoti sulig išgalės. Momentaliai buvo suaukota $328.

Vedėjas dėkojo už gausias aukas ir perstato svečią, Povilą Rotomskį, SSRS generalinio konsulato New Yorke narį, atkviestą komiteto suteikti torontiečiams daugiau žinių apie mūs tėviškės ir jos žmonių padėtį.

Perstatydamas gerbiamąjį svečią, jis pažymėjo, jog Povilas Rotomskis atstovauja ne tą Lietuvą ir jos vyriausybę, kuri 1926 metais gruodžio mėnesį smurto būdu užgrobė Lietuvos vairą į savo rankas, bet tą, kuri gimė kada Smetona su savo klika galutinai susibankrutijęs pabėgo Berlynan pas Hitlerį prieglaudos ieškoti; kad tada Lietuvos liaudis pajutusi laisvę išsirinko visuotinu, demokratiniu balsavimu vyriausybę ir kad tos naujai gimusios Lietuvos ir jos vyriausybės, dabar kovojančios prieš hitlerinius pavergėjus, — Povilas Rotomskis yra atstovas.

Jis prašė visus gerbiamo svečio kalbą klausyti ir suprasti kaipo valstybės žmogaus, kaipo diplomato.

Svečias pasveikina torontiečius ir pradeda kalbėti apie tuos laikus, kada Lietuvos žmonių laimė buvo skaisčiai nušvitus.

Jis pabrėžia, kad prie tarybinės vyriausybės, kad ir per trumpą laiką, bedarbių visai nebebuvo. Priešingai, buvo pradedama jausti stoka darbo rankų. **Lietuvis nebesvajojo apie emigravimą į kitus kraštus.** Augo mokslo, kultūros įstaigos, plėtėsi žmonės. Lietuva žengė pirmyn dar negirdėtu tempu.

Bet tas Tarybų Lietuvos džiaugsmas staigiai buvo sunaikintas. Biaurūs agresoriai hitlerininkai staiga užpuolė ir visus atsiekimus sugriovė. Užėmę Tarybų Lietuvą, hitlerininkai pradėjo žudyti tarybinės Lietuvos simpatikus ir abelnai hitlerininkų priešus. Jis suminėjo daugelį lietuvių visuomenininkų ir kultūros darbuotojų, kurie plačiai žinomi ir šioj pusėj vandenyno. Vokiečiai juos nužudė. Daugelį sukišo į kalėjimus, koncentracijos kempes, išgabeno Vokietijon. Uždaryti universitetai, sunaikinti knygynai. Lietuvių vokietinimui naciai leidžia Lietuvoj 10 vokiečių kalba laikraščių.

Vien Kaune vokiečiai turi dešimtį vokiškų mokyklų. Vokiečių siekis sunaikinti viską, kas tik lietuviška. Apart to, išgabentų lietuvių vieton atgebenama vokiečiai ir olandai kolonistai.

Gyvoji Lietuva

Nors vokiečiai užpuolė Tarybų Lietuvą labai staigiai, tačiau spėjo pasitraukti į Tarybų Sąjungos gilumą dauguma tarybinės vyriausybės narių, švietėjų ir plačios masės darbininkų. Tarybinė vyriausybė subūrė lietuvius, suorganizavo lietuviškus pulkus ir veda kovą už Tarybų Lietuvos atvadavimą. Lietuviški pulkai matė nemažai mūšių ir yra išlieję nemažai kraujo del išvadavimo tėvynės.

Apart kovos fronte, lietuviai darbuojasi kitose srityse. Ypatingai daug veikiama kultūrinėj dirvoj. Per tą laiką buvo išleista virš milijono kopijų įvairių lietuviškų leidinių. Yra leidžiama visa eilė lietuviškų laikraščių. Keletą laikraščių parodė ant vietos. Laikraščiai, atsišaukimai ir kitokia literatūra plačiai skleidžiama Lietuvoj iš orlaivių ir kitais keliais.

Be to, lietuviai turi suorganizavę chorus ir kitokias kultūrines organizacijas. Šešius kartus į dieną yra duodama lietuviška programa per radio, kurios klausosi Lietuvoj likę tautiečiai.

Iš jo kalbos susidarė vaizdas, kad Lietuva dar nemirus, kad ji dar gyva, kad jos pulsas smarkiai plaka. Ji bus atvaduota ir vėl žengs pirmyn laisvu keliu.

Apie tarptautinę padėtį kalbėdamas pažymėjo, kad dabar padėtis žymiai pasikeitus ir kad atmosfera atsiduoda antro fronto paraku.

Niekad torontiečiai neklausė kalbėtojo su tokiu atydumu ir tokiu įtempimu. Jie godžiai gaudė kiekvieną žodį ir dėjosi sau į širdį. Baigus jam kalbėti, pasigirdo triukšmingas rankų plojimas.

Vos spėjo aptilti plojimai, pasirodo ant scenos draugė Rukienė su gražiu raudonų rožių bukietu. Ji įteikia svečiui, pareikšdama, kad tai nuo Raudonojo Kryžiaus Toronto Lietuvių Moterų Ratelio, išreiškimui moterų ir bendrai visų torontiečių nuoširdumo ir padėkos brangiam svečiui už tokias brangias žinias apie mūs gimtojo krašto ir jo žmonių likimą, ir dadėdama, kad moterys stengsis darbuotis, kad kuo daugiau padėti lietuviams kovotojams už Lietuvos laisvę.

Šis momentas sukėlė salėj naujus plojimus, kurie užsitęsė dar ilgiau, negu kalba baigus.

Svečias išreiškia padėką ir pažymi, kad šios gėlės įteiktos ne jam asmeniškai, bet per jį visiems Tarybų Sąjungos lietuviams. Salėj pasigirsta vėl garsus plojimas.

Taip tai užsibaigė vakaro programa.

Kitas Susitikimas

Ant rytojaus, trečiadienio vakare, moterų pastangomis buvo surengta arbatėlė su užkandžiais lietuvių salėj. Susirinko arti 200 žmonių.

Vakaro programą pradėjo vaikučių "Žvaigždės" choras iš 26 narių, vadovaujamas draugės Linartaitės. Jis sudainavo keletą dainelių lietuviškai ir vieną angliškai. Sudainavo labai gražiai ir padarė nemažą įspūdį kaip svečiui, taip ir vietiniams.

Vakaro vedėjas draugas Matas Guoba pakvietė po vieną iš organizacijų veikėjų tarti po vieną kitą žodį, o paskui leido statyti paklausimus, į kurinos svečias atsakė labai konkrečiai.

Jis buvo užklaustas, ar teisybė, kad rusai išvežė daug lietuvių į Sovietų Sąjungos gilumą. Atsakydamas į šitą klausimą, štai ką jis pasakė:

Rusai nieko neišvežė ir nieko neatvežė. Lietuvos valdžia kvietėsi į Lietuvą tam tikrus specialistus, kad padėti vesti tuos darbus, kurių lietuviai dar nemokėjo, kaip kad Sovietų Sąjunga penkmečių laikais kvietėsi specialistus iš visos eilės šalių. Taipgi pati Lietuvos vyriausybė išvežė tuos, kurie turėjo būti išvežti, bet ne tiek, kiek priešai skelbia.

Lietuvai tapus tarybine, Lietuvoj liko dar daug priešų, fašistų ir hitlerininkų. Jie slaptai veikė prieš tarybinę valdžią, suokalbiavo prieš Lietuvą su Hitleriu ir t. t. Pirmiausia Tarybų Sąjunga liepė Hitleriui atsiimti iš Lietuvos hitlerininkus. Tai buvo vienas būdas apsivalymui nuo priešų. Paskui buvo suimta ir išvežta į Sovietų gilumą tie, kurie atliko. Jie buvo pastatyti prie naudingo darbo: su kirviu dirbti miškuose arba su plūgu arti žemelę ir savo prakaitu užsidirbti duonutę.

Jis apgailestavo — ir visi klausytojai su juo sutiko, — kad neužtektinai buvo išvežta. Jeigu visi fašistai būtų buvę išvežti, tai šiandien Hitleris neturėtų Lietuvoj Kubiliūnų ir kitų, kurie dabar padeda smaugti lietuvius.

Kas liečia sukilimus, apie kuriuos amerikiečių spauda taip plačiai rašė, tai jų nebuvo. Vokiečių parašiutininkai, daugumoje repatrijuoti hitlerininkai, buvo nuleisti užpakalyje ir jie stengėsi suardyti tiltus ir kitus svarbius punktus. Tik kai naciai jau užgrobė Lietuvą, tai išlindo iš urvų ir lietuviški niekšai ir pradėjo vedžioti nacius pas tarybinės Lietuvos simpatikus ir skersti juos.

Su atsakymais užsibaigė vakaro programa ir visi dalyviai skirstėsi didžiai pasitenkinę gautomis informacijomis. Svečias ant rytojaus išvyko atgal į New Yorką.

Montreale panašiai pasitiko svečią montrealiečiai, tik daug didesniame skaičiuje, nes tenai daug daugiau lietuvių.

Vienu žodžiu sakant, Naujos Lietuvos atstovas Povilas Rotomskis kanadiečių buvo maloniai sutiktas. Jie labai dėkingi jam už tokias svarbias žinias apie gimtinį kraštą.

Reporteris

LONDONAS. — Francijos Komunistų Partija prisiuntė slaptai savo rezoliuciją, kurioje siūloma gen. De Gaulle pastatyti Francijos laikinosios vyriausybės galva, o generolą Giraud palikti perorganizuotos francūzų armijos vadu.

Francijos socialistai šitą komunistų pasiūlymą palaiko.

Kaip Dabar Gyvena Miško Darbininkai

Lietuvių Pasiaukavimas

PORT ARTHUR. — Nors ir nedidelis lietuvių skaičius šioj apylinkėj ir pasisklaidę po plačią miškų apylinkę, bet esant visiems vienodų pažiūrų ir turint didelius norus, savo kilniais darbais mes konkuruojamės su didžiosiomis lietuvių kolonijomis, kaip tai rėmime karo, nešime šviesos ir t. t.

Kad šis karas eina už laisvę, prieš pavergimą, tai šios apylinkės lietuviai gerai supranta. Ir jie į šią kovą įdėjo štai kokį šėrą. Šeši mūsų kolonijos lietuviai jau užsivilkę karišką uniformą. Už tūkstančius dolerių pirko karo bonų. Šimtus dolerių suaukavo del Raudonojo Kryžiaus. Per Kanados Lietuvių Nacionalį Komitetą ir per vietinius komitetus mūsų apylinkės lietuviai suaukavo $1,000 del ambulansų lietuviškiems Raudonosios Armijos daliniams. LLD apšvietos fondui pasiuntėm $25.00. Angliškam laikraščiui, kuris taipgi yra didelis agitatorius už kuodidžiausias pastangas Hitlerio sumušimui, suaukavom $20.

Taipgi lietuviai dalyvauja visuose kariškuose parengimuose ir apvaikščiojimuose. Vienu žodžiu sakant, kaip Lietuvos žmonės, kaip lietuviai Raudonojoj Armijoj, kaip geri lietuviai visam Amerikos kontinente, taip ir mes čia bruzdam, veikiam, kad paskubinus pergalę ant mūsų amžinų priešų hitlerininkų.

Trys Dideli Ligoniai

Metai atgal J. Biskelis turėjo operaciją ant pilvelio. Tai buvo surasta nelabasis vėžys. Tuomet išpiovė pilvelio šmotą ir pasiuntė į Torontą patikrinimui.

Specialistai konstantavo, kad išpiauta net perdaug ir esą vilties pasveikti. Bet po metų laiko skaudėjimas atsinaujino. Del to draugas Juozas, taipgi ir visi jo draugai, labai susirūpinę.

Kitas lietuvis nelaimės ištiktas, tai draugas Armonas Koškulis. Šio žmogaus likimas duoda didelį įspėjima, todel noriu kiek plačiau parašyti.

Nelaimingasis rodos yra baigęs Lietuvoj vidurinę mokyklą ir yra tarnavęs Lietuvos kariuomenėj karininku. Jis galėjo būti mūsų apylinkės mokytoju. Bet jis gyveno visai kitaip. Užuot stoti į organizacijas ir veikti kultūringą darbą, jis įsimetė į nerimto gyvenimo vėžes — gėrė svaigalus, kurie ir privedė prie nelaimės.

Štai, perdaug įsigėrus, jis atsigulė Ontario viešbutyje Port Arthur miestely į lovą su degančiu papirosu ir užmigo. Nuo papiroso užsidegė lova ir pradėjo pleškėti. Ėmė ilgą laiką iki liepsnos pabudino jį. Jis suriko nesavu balsu ir iššoko į koridorių, bet buvo jau kritiškai apdegęs.

Dabar jis invalidas: amžinai bus reikalinga pagalba, nes apart kitko, jam iš abiejų rankų liko tik du pirštai. Nėra kam rūpintis ir nėra ko kaltinti.

Vienas draugas pasakojo, kad jis žiūrėdamas į sesutės paveikslą, keikė vokiečius, kankinančius Lietuvos moteris, ir žadėjo stoti į Kanados armiją, kad atkeršyti vokiečiams, bet . . . viršų paėmė svaigalai.

Trečias sunkiai sergąs ligonis, tai draugė Giedraitienė (Justino žmona, nes čia yra du Giedraičiai). Ligonė išvažiavo gydytis į Winnipegą jau antru kartu. Ji turi skaudulį viduriuose.

Moteris svėrė 200 svarų, o dabar tik 140 svarų.

Draugai Giedraičiai gyvena gražiai, pasiturinčiai, ant ūkio, ir yra pažangūs ir vaišingi žmonės. Jų nelaimę labai atjaučiame visos apylinkės lietuviai ir velijame draugei Giedraitienei greitai pasveikti.

Dar noriu pažymėti LLD Toronto kuopai kas del drg. A. Bizūno, kuris, kaip jau buvo rašyta, serga proto liga ir dabar yra perkeltas į Kingston, Ontario. Mūsų vietinė kuopa prašo torontiečius neapleisti draugo. Jo antrašas sekantis: Ontario Hospital, Kingston, Ont.

Korespondentas

Skaitykit ir Platinkit LIAUDIES BALSĄ

Trys iš daugelio Toronto miesto mokyklų mokinių, kurios darbuojasi del Raudonojo Kryžiaus. Būdamos perjaunos aukoti kraują, jos daro dirželius, kurie pririšami prie serumo butelių, kad būtų galima pakabinti juos bile kur ir atiikti kraujo perpilimą ant vietos. Tokios mergaitės pagamina po 1,500 dirželių į savaitę.

E. Mieželaitis

PABĖGELIAI

Visokiais būdais slepiasi Lietuvos jaunimas nuo mobilizacijos į vokiečių darbo tarnybą. Miestuose ir kaimuose jaunuoliai slepiasi tomis dienomis, kai ginkluoti budeliai žandarai vaikščioja iš namų į namus su sąrašais, ieškodami numatytų išvežti į Vokietiją jaunuolių.

Yra žinoma net tokių atsitikimų, kai jau vežami traukiniais į Vokietiją jaunuoliai iššoka iš vagonų ir pasislepia miškuose.

Įdomus atsitikimas su vienu jaunuoliu, Albertu Braduliu, kuris pabėgo jau iš pačios Vokietijos, apie du mėnesius išdirbęs pas vokišką dvarininką.

Žandarai Bradulį užklupo netikėtai, dar miegantį troboje. Jį iš artimiausios traukinių stotelės, įsodinę į ešeloną, į kiaulinį vagoną, išvežė į Vokietiją. Už nedidelį valstybinį mokestį jį nupirko vienas Rytprūsių dvarininkas.

Bet gyvenimas pas šį dvarininką tikrai buvo nepakenčiamas. Maitinamas vandeninga buiza ir runkelių duona, Bradulis neteko jėgų ir kelis sykius vokiškam ponui pasiskundė, kad nejstengiąs dirbti. Pirmą kartą vokietis jį gerokai tik apibarė, o antrą kartą gerai apkūlė lazda.

Tada, sulaukęs tinkamo momento, Bradulis pabėgo iš dvarininko: "Taip jau ar taip: sugaus — mirsiu, liksiu — irgi tas pats. Geriau bėgsiu". Ir pabėgo.

Ilgai ėjo miškais, slėpdamasis, atsargiai žvalgydamasis. Išėjęs į pamiškę, jis žiūrėjo į toli pilkuose arimuose slypinčias kaimų trobeles. "Gal tai jau lietuviška sodyba?", smarkiai plakė jo širdis. Ne, tai buvo dar vokiški kaimai. Ir taip Bradulis praėjo pro daugelį kaimų ir miestelių, ieškodamas kelio į savo gimtinę.

Jėgos išseko visiškai. Nuo bado ir nemigo jo veidas sulyso, apžėlęs didele ruda barzda. Apsivilkęs jis dar buvo vasariškai, o ruduo jau buvo bepersiritąs į žiemą. Purtė šaltis . . .

Bradulis ne kartą nuklupo po eglėm . . .

— Dabar jau kelias baigtas. Sudie, gimtine . . . Niekados jau tavęs nebepamatysiu . . .

Bet kai jo stiklinėse akyse vėl pasirodydavo biaurios juodos varnos, besisukančios ratais eglių viršūnėse, jam vėl taip stipriai užsidegdavo gyvenimo liepsna, vėl kojose atsirasdavo ir jėgų ir pasiryžimo stoti ir eiti toliau miškais, miškais brangiosios gimtinės ieškoti.

Ir gimtąją žemę jis pasiekė. Pasiekė jau išalusią žiemą. Jis pajuto lietuviškos girios kvapą, pažino lietuviškas trobeles kaimuose, išgirdo visiškai kitokį šunų lojimą.

Keletą kartų jis ryžosi ir užėjo į vieną kitą kaimą. Gerų, užjaučiančių žmonių pagailėtas, jis pasistiprindavo paskutiniu kąsniu, kuriuo su juo dalijosi tėvynaičiai, sušildavo ir ėjo toliau.

O kai iškrito pirmas sniegas, Bradulis pasiekė savo gimtinę. Jis išėjo į pamiškę. Prieš jį atsivėrė laukų, kuriuose jis suarė savo jaunystės dienas, reginys. Iš apsnigtų arimų kyšojo pilki šiaudiniai trobelių kraigai.

Išlaukęs miškelyje iki pavakarės, Bradulis slėpdamasis tamsoje, nepastebėtas prislinko prie kaimo ir virpančiais pirštais pasibeldė į gimtosios trobos langą. Stipriai glaudė jį prie širdies nelaiminga motina, bučiuodama jo apšepusį veidą, akis, galvą.

Bet kas gi jam liko veikti? Bradulis nutarė surasti partizanus. Ir vieną ūkanotą žiemos rytą, išbučiavęs didžiam varge paliekamą motiną, jis nuėjo tolyn.

Ir vėl dvejetą savaičių klaidžiojo šis pasiryžėlis mišku, kol pagaliau surado partizanus ir buvo priimtas į jų būrį.

— Tegul nemano hitlerininkai — nevažiuosim mes į Vokietiją, — taip sako šiandien kiekvienas kaimo jaunuolis, kuriam iš kaimo į kaimą eidamas visą teisybę apie vokišką katorgą papasakojo Bradulis.

Dabar vokiečiai skelbia vis naujas mobilizacijas ir smurtu, grasinimais, prievarta stengiasi išvežti jaunuolius į Vokietiją.

Bet viena aišku: kuo daugiau bus naujų mobilizacijų, tuo daugiau bus pabėgelių, tuo atkakliau kovoja lietuvių jaunimas prieš vokiškus okupantus.

ĮVAIRENYBĖS

Bene ilgiausias vieškelis bus nuo Alaskos iki Santiago, Chile, o iš ten — skersai pietinį kontinentą — į Rio de Janeiro. Jis bus baigtas 1944 ar 1945 metais. Kelias turės 14,131 mylią ilgio. Jis bus nutiestas per 16 valstybių ir sujungs abudu Amerikos kontinentus.

Iki jis bus atidarytas, ir gaso apribavimas gal pasibaigs.

Didelis bombnešis sudėstytas iš 550,000 didesnių ir mažesnių dalių ir turi 700,000 nitų (rivets). Tik įšildyti jį reikia apie 50 galionų gasolino.

Banginiai (whales) gilioj senovėj gyveno ant sausžemio, tai buvo apie 100,000,000 metų atgal. Paskui jie laipsniškai save tiek pakeitė, kad jau gyvena vandenyj.

Žvaigždės ant generolų antpečių reiškia:

Viena žvaigždė — brigadierius generolas.

Dvi žvaigždės — majoras generolas.

Trys žvaigždės — leitenantas generolas.

Keturios žvaigždės — pilnas generolas.

Europos šalių armijos turi pulkininką-generolą, kuris rodos yra kaip Amerikos leitenantas generolas. Bet tos armijos neturi brigadieriaus generolo.

Nepriimamų armijon jaunų vyrų skaičius Amerikoj gal pasieks 9,000,000. Jie atmetami del sveikatos defektų. Esama apie 480 įvairių ligų ir sveikatos sušlubavimų.

Daugiausia buvo atmetama del dantų blogumo, bet dabar jau dėlto neatmetami.

Virš 13% nepriimta del akių nesveikumo ar silonumo.

Venerinės ligos sudarė priežastį atmetimui apie 6%.

Nemažai nepriimta ir del kojų defektų.

Rodos neblogai mintant ir nesunkiai gyvenant turėtų būti mažiau defektų pas jaunus vyrus.

Reikės daugiau rūpintis sveikata.

Dabar ant visos žemės žmonės kalba daugiau kaip 1,000 kalbų, visai vienu nuo kitų skirtingų. Jei skaityti į viena kitai panašias, būtų kur kas daugiau.

Vienoj Sovietų Sąjungoj yra apie 183 kalbos.

Jei ir slidžiausiai nudailinta boliukė būtų padidinta iki mūsų žemės dydžio, jos paviršius būtų nelygesnis kaip pačios žemės.

Generolas Jurgen von Arnim, buvęs vyriausias vokiečių ir italų komandierius Afrikoj. Jis dabar jau britų nelaisvėj, kartu su 16 kitų generolų.

O tas rodo, kad visai lygaus daikto nėra, tik mūsų akys negali pastebėti smulkučių dalykų.

Norvegijoj daryti eksperimentai, kurie parodė, kad iš durpių galima padirbti odą, miltus, gasą, vyną ir net duoną.

Sakoma, kad Kristus tik vandenį pavertė į vyną ir tai jau buvo stebūklas, o dabar, žiūrėkit, kas padaroma.

Vokiečiai padarė ant Londono 103 iš oro atakas laike pereito karo, bet bombų jie numetė viso 270 tonų.

Dabar anglų aviacija vienoj atakoj numeta 2,000 tonų bombų ir daugiau.

Namuose įvykusios nelaimės daugiau sugaišina darbo, negu sabotažas, sako Ethel Hendricksen, New Yorko valstijos Sveikatos vedėja.

Namuose įvyksta daug žalingų susižeidimų.

A-n-s

PERALĖS PASKOLOS VAJUS NUSISEKĖ

OTTAWA. — Kanados vyriausybės vajus surėdėlimui $1,100,000,000 paskolos, vedimui karo, praėjo labai pasekmingai.

Nors dar ne visi daviniai ant rankų, tačiau suma siekia jau $1,216,930,750. Reiškia, $116,930,750 daugiau, negu kad buvo kvota.

Tas rodo, kad Kanados žmonės remia ataką.

VALSTIEČIO SŪNUS

GYVENIMO AUDROSE

APYSAKA

(Tąsa)

Ilgai jis laukė suraminančios žinios iš kitos pusės vandenyno. Išbandė visus kelius susisiekimo. Kartą gavo tėvo trumpą laišką, bet jau nieko nerado apie Katrę.

Katrės paveikslas, tartum išdabintas gražiausiomis spolvomis, atsistodavo prieš jo akis. Tai vėl, tartum tiršti rūkai jį uždengdavo ir jis išnykdavo, kaip sapne.

Martynas buvo draugų ir draugių tarpe. Jis vėl buvo smagus, kaip ir pirmiau. Kaip kada su viena, kita iš draugių išvykdavo į parką, išvažiuodavo į kino arba teatrą. Bet tai buvo tik paprastas organizacinis draugavimas. Katrė vis buvo jo širdyj.

— Martynai, tai dar tu vis nosį pakabinęs, del tos ruskelės, — juokėsi iš jo viename piknike Rožytė, kuri dabar vadinosi jau tik Rose Sack. — Išmesk ją iš savo galvos! Katrė jau senai vedus kokį burloką ir augina burlokiukus! . . . Ha-ha-ha!

— Rožyte, tegul bus ir taip, kaip tu sakai, bet tai mano ir Katrės dalykas.

— Žinoma . . . žinoma, bet jau kelis metus liūdėti del mergos, tai kvailas dalykas.

Mėnesiai po mėnesių, metai po metų bėgo. Martynas nustojo viltes Katrę susitikti. Jis patsai statydavo sau klausimus: Gal ir teisinga Rožytė, negi aš visą savo gyvenimą liūdėsiu? Katrė, brangi mano Katrė! Bet jeigu jos gyvųjų tarpe nėra, tai kas daryti tada? Juk ne mano kaltė! Aš dariau viską, kad atsiėmus ją Amerikon . . . Palauksiu po karo, tada dalykai bus aiškūs. Bet kad karui nesimato galo. Kažin, jeigu Katrė ir gyva ar per trejus metus ji atmena mane? . . . Ne, ji neužmirš niekados!

Taip, yra gerų, protingų draugių. Jos sutiktų kartu dalintis gyvenimo vargais ir džiaugsmais. Protingos merginos Sofija Žiburaitė, Adelė Kalnelis, Marcelė Vanagaitis, Biruta Siaurytė. Puikios iš jų merginos. Geros merginos, bet Katrė! Kas būtų, jeigu ji yra gyva? Ne, negalima! Kas būtų, jeigu apsivesčiau, o ji pas mane atvažiuotų?

VII

Martynas nebuvo Jungtinių Valstijų piliečiu. Rusijos konsulas tikrino, kad jis nebus verstinai imamas armijon. Gal būt konsulo padrąsinimo įtakoj Martynas apsivedė su mergina, kurią jis jau du metai pažino ir draugavo. Martynas apsivedė priėjęs prie išvados, kad vis vien Katrė jau yra žuvusi.

Vedusių armijon neėmė, bet tik tuos, kurie buvo vedę prieš pirmą registraciją, tai yra, birželio 5 dieną, 1917 metų. Ir tik tuos, kurie turėjo ar laukėsi šeimynų. Martynas vedė po registracijos ir todel jis galėjo būti pašauktas kariuomenėn.

Liepos mėnesį jis gavo įsakymą pribūti į mobilizacijos punktą. Ten jį priskyrė prie Pennsylvania 28 Divizijos. Martynas pergyveno dramą. Jis taip ilgai pergyveno dvasines kančias, o dabar naujos bėdos. Martynas ir Sofija dar išgyveno tik vieną mėnesį laiko.

Martynas paskendo mintyse. Kartą prie jo priėjo Rožytė ir smagiai, kaip visada, pračiulbėjo:

— Sveikas, Martynai! . . . Sveikinu, girdėjau, kad apsivedei su Sofija Žiburaite?

— Taip, Rožyte, jau ženotas.

— Ištikro! . . . Ha-ha-ha! . . . Kokis greitas . . . Na, o kaip bus dabar su ruskele Katrė? Po karo ji pas tave atvažiuos. Dievaži atvažiuos, nes turi tavo laivakortę . . . Tai ką tada darysi? Tik vaikščiojo nosį pakabinęs, o dabar jau ir ženotas!

Nors Martynas atitrūko nuo Rožytės, bet jį mintys kankino. Ir kas bus, jeigu kada nors Katrė atvažiuos Amerikon? Nors persiplėšk! Prisiviriau sau košės. Sofija puiki draugė, protinga, organizacijoj veikli, draugiška. Dabar ji nelaiminga. Katrė, jeigu ir gyva, tai kas. Ji pavienė. Bet Sofija? Kas bus jeigu kare mirtis? Juk ne piknikan važiuoju!? Kur ji pasidės? Koks bus jos gyvenimas?

Tiesa, dabar gerbia kareivių moteris, kurių vyrai armijoj. Gerbia net tas merginas, kurios susilaukia vaiką, kurios vaikinas žuvo kare. Jas vadina karo motinomis. Laikraščiai spausdina jų paveikslus, talpina straipsnius, tūlos įstaigos teikia dovanas.

Gal tai buvo pirmas atsitikimas, kada merginos, susilaukusios vaiko, nebuvo pirštais badomos. Tas ypatingai plačiai išsigarsino paskutiniais karo metais. Tada Amerikoj daug buvo "karo motinų" ir "karo vaikų". Spauda buvo pilna paveikslų "karo motinų" ir jų biografijų.

Daugelis jaunų merginų, ilgai draugavę, darę bendram gyvenimui planus, išleidžiant savo mylimuosius atsidavė su siela ir kūnu. Daugelis jaunikaičių sugrįžę iš karo atrado savo meilės vaisius rankutėmis skerečiojant ir tėvą sveikinant.

Bet buvo daug ir kurijozų. Laikraščiai talpino žuvusių kareivių paveikslus, jų namų adresus, aprašė vetą ir dieną, kada jie žuvo. Daug kartų atsitiko, kad kokį Joną bent trys "karo motinos" paskelbė tėvu jų gimusių kudykių. Gal jų vaiko tėvas buvo koks išdykęs sūnus!

Artinosi diena išvažiavimo. Martynas graužėsi.

VIII

— Tai kas, kad būčiau vienas, bet nebūčiau surišęs tau rankų. Tu būtum laisva. Pamatyčiau daugiau svieto, protingesnis būčiau. Mūsų darbui ir ten dirva plati. Bet dabar . . .

— Martynai, brangusis, aš nesigailiu, kad mudu apsivedėm, — kalbėjo pro ašaras Sofija. — Aš džiaugiuosi, kad mūsų draugiškumas taip užsibaigė. Gaila, kad tas sugriaus mūsų planus, sugriaus gyvenimą, gal būt amžinai perskirs, išdraskys mūsų laimę ir svajones. Bet yra viltis, gal nežūsi, gal pareisi, tada vėl gyvensime, gyvensime ir būsime laimingi, ant kiek leidžia ši išnaudojimo ir pavergimo tvarka.

Jau paskutinis vakaras. Rytoj Martynas turi išvažiuoti. Šiltas liepos vakaras. Martynas ir Sofija gerai žinojo, kad jie negalės miegoti. Jie išvažiavo į miesto didžiulį parką, kuris pilnas istorinių paminklų. Atsisėdo po šakuotu, plačiai išbujojusiu ąžuolu, tiesiai prieš Jurgio Washingtono paminklą.

(Bus daugiau)

A. Krivickis

Apie Dvidešimt Aštuonius Kritusius Karžygius

Kai miršta kovoje gvardiečiai, sparnuota garbė nuskrenda nuo karo vėliavos ir nematomai atsistoja žuvusiųjų galvūgalyje, kaip nuolatinė garbės sargyba. Plačiai pasklido žinia po tarybų žemę apie žygį dvidešimt aštuonių gvardiečių panfilovičių, paguldžiusių savo galvas kovos lauke. Mes dar nežinojome visų jų žuvimo aplinkybių, dar nebuvo išaiškinti karžygių vardai, jų kūnai dar ilsėjosi priešų užgrobtoje žemėje, bet per frontus jau ėjo žinia apie pasakišką dvidešimt aštuonių tarybinių karžygių didvyriškumą.

Tik dabar mums pavyko išryškinti narstulių gvardiečių saujelės žuvimo vaizdą.

Buvo 1941 m. lapkričio 16 diena. Šarvuotos priešo kolonos judėjo Volokolamsko plentu. Jie tikėjosi, nesustabdę užvestų motorų, įsiveršią į Maskvą. 316 šaulių, dabar 8-oji gvardinė raudonosios vėliavos generolo Panfilovo vardo divizija užkirto jiems kelią. Draugo Stalino buvo įsakyta — žūtbūtinai sulaikyti vokiečius. Ir hitlerininkų kelų išaugo nenugalima tarybinės gynybos siena.

Kaprovo pulkas buvo užėmęs šią gynybos liniją: 251 aukštuma — Patelino kaimas — Dubosekovo stotelė. Kairiajame flange, kirsdamas geležkelį, stovėjo seržanto Dobrobabino padalinys. Tą dieną žvalgai pranešė, kad vokiečiai ruošiasi naujam puolimui. Gyvenamosiose vietovėse — Krasikove, Ždanove, Muromceve — jie buvo sukoncentravę 80 su viršum tankų, du pėstininkų pulkus, 6 minosvaidžių ir keturias artilerijos baterijas, stiprias automatininkų ir motociklistų grupes. Užvirė kova.

Dabar mes žinome, kad 28 karžygiai, pasislėpę apkasė prie pat stotelės, prieš atmušdami galingą tankų ataką, buvo išlaikę daugelio valandų susirėmimą su priešų automatininkais. Naudodamiesi nepastebimais keliais kairiajame pulko gynimo flange, ten pasuko fašistų kuopa. Jie nemanė sutikti rimto pasipriešinimo. Kariai tyliai stebėjo besiartinančius automatininkus. Seržantas Dobrobabinas tiksliai kiekvienam nustatė taikinį. Vokiečiai ėjo tartum pasivaikščiodami, visu ūgiu išsitiesę. Nuo apkaso juos teskyrė 150 metrų. Aplinkui viešpatavo keista nenatūrali tyla. Seržantas įsikišo du pirštu į burną, ir staiga pasigirdo risiškas, šaunus švilpukas. Tai buvo taip netikėtai, jog akimirkai automatininkai sustojo. Sutratėjo mūsų rankiniai kulkosvaidžiai ir šautuvų salvės. Taikūs šūviai iš karto nušlavė fašistų eiles.

Automatininkų puolimas atmuštas. 70 su viršum priešo lavonų tyso netoli apkaso. Išvargusių karių veidai apnešti parako dūmais, žmonės laimingi, tinkamai susirungę su priešu, bet jie dar nežino savo likimo, nenumatomo, kad svarbiausia — priekyje.

Tankai! Dvidešimt šarvotų pabaisų juda link pozicijos, 28 gvardiečių ginamos. Kariai susižvalgė. Perdaug nelygi laukė kova. Staiga jie išgirdo pažįstamą balsą:

— Sveiki didvyriai!

Į apkasą prasiskverbė kuopos politvadovas Kločkovas. Tik dabar mes sužinojome jo tikrą pavardę. Kraštas jį išgarsino Dijevo vardu. Taip buvo jį kartą pavadinęs karys ukrainietis Bondarenko. Jis sakė: „Mūsų politvadovas nuolat sakė "dije" — ukrainietiškai reiškia — veikia. Niekas nežinojo, kada Kločkovas miega. Jis visada judėjo. Veiklų ir nenuilstantį jį mėgo kariai, kaip vyresnįjį brolį, kaip tikrąjį tėvą. Taiklus Bondarenko žodis apskrido ne tiktai kuopą, bet ir pulką. Kločkovu politvadovas vadinosi tik dokumentuose. Netgi pulko vadas jį vadino Dijevu.

Tą dieną Kločkovas pirmas pastebėjo tankų kolonos judėjimo kryptį ir nuskubėjo į apkasą.

— Na, ką, draugai, — kalbėjo politvadovas kariams, — Dvidešimt tankų. Mažiau negu po vieną kiekvienam iš mūsų. Tai ne tiek daug!

Žmonės nusišypsojo.

Slinkdamas į apkasą, Kločkovas suprato, kas laukia jo ir draugų. Bet dabar jis juokavo ir, gaudydamas į save kreipiamus pritariamus raudonarmiečių žvilgsnius, jis galvojo: "Išlaikysim iki galo". Štai visi jie buvo priešais jį — žmonės, su kuriais jam buvo lemta dalytis mirtimi ir garbe.

. . . Tegu armija ir kraštas sužino pagaliau jų išdidžius vardus. Apkase buvo: Kločkovas Vasilijus Georgijevičius, Dobrobabinas Ivanas Aleksiejevičius, Kriučkovas Abramas Ivanovičius, Mitinas Gavriilas Steponavičius, Kasajevas Alikbajus, Petrenko Grigorijus Aleksiejevičius, Jesibulatovas Narsutbajus, Kaleinikovas Dimitrijus M i t r a f a n o v i č i u s, Natarovas Ivanas Moisiejevičius, Šemiakinas Grigorijus Michailovičius, Dutovas Petras Danilovičius, Mitčenko Nikalojus, Šapokovas Dušankulas, Konkinas Grigorijus Jefimovičius, Šadrinas Ivanas Demidovičius, Moskalenko Nikalojus, Jemcovas Petras Kuzmičius, Kužebergenovas Daniilas Aleksandrovičius, Timofejevas Dimitrijus Fomičius, Trofimovas Nikalojus Ignatijevičius, Bondarenko Jakovas Aleksandrovičius, Vasiljevas Larijonas R o m a n o v i č i u s, Boltovas Nikalojus, Bezrodnyjus Grigorijus, Sengirbajevas Mustafa, Maksimovas Nikalojus, Ananjevas Nikalojus.

Buvo dar ir dvidešimt devintas. Jis pasirodė bailys ir išdavikas. Jis vienas iškėlė rankas, kai iš prie pat apkaso prasibrovusio tanko fašistinis jefreitorius suriko: "Pasiduok!" J i s stovėjo menkas, drebąs, biaurus savo vergišku bailumu. Prieš ką puoli ant kelių, gyvulys? Bematant sugriaudė salvė. Keletas gvardiečių vienkart, nesusitarę, be komandos iššovė į išdaviką. Tai pati tėvynė nubaudė atsimetėlį.

Grumtynės truko keturias su viršum valandas, ir šarvuotas fašistų kumštis negalėjo prasibrauti per sieną, gvardiečių ginamą. Iš prieštankinių šautuvų narsuoliai daužė priešų mašinas, uždeginėjo jas žibalo buteliais. Jau keturiolika tankų nejudamai sustingo mūšio lauke. Bet jau nukautas seržantas Dobrobabinas, užmuštas Semiakinas, krauju plūsta Petrenko, gulėdamas šiauduose, išklotuose apkaso dugne, nebegyvi Konkinas ir Šardinas, Timofejevas ir Trofimovas.

(Bus daugiau)

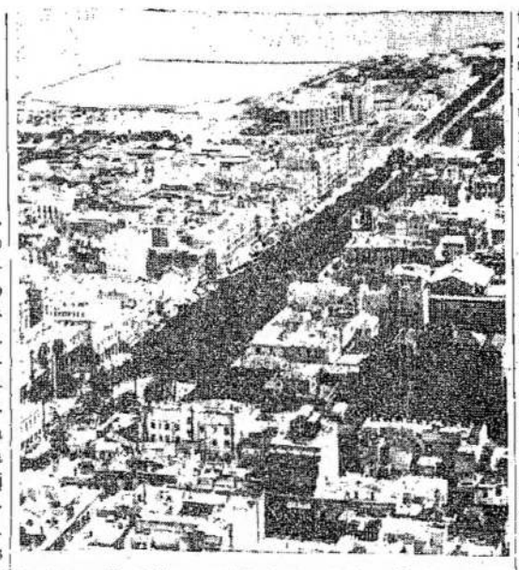

Tunisas, Tunisijos sostinė. Vokiečiai ir itala tikėjosi būti jame ilgai, bet sąjungininkų jėgos juos sutaršė ir suėmė. Dabar Tunisas britų rankose ir bus panaudotas kovoje prieš italus ir vokiečius.

Lenkų Karininkas Apie Lenkų Komandos Darbus

Lenkų armijos generolai Sovietų Sąjungoje elgėsi kaip pasalingi Sovietų priešai; ir dabar šitaip aprašo jų sąmokslus lenkų pulkininkas Zigmuntas Berling žurnale Wolna Polska (Laisvoji Lenkija), leidžiamam Maskvoje. — Red.

—o—

— Kada 1941 m. vasarą pradėjo steigtis lenkų armija Sovietų Sąjungoj, pagal sutartį tarp lenkų valdžios ir Sovietų, tai ne tik Sovietų Sąjungoj esami lenkai, bet ir jų tautiečiai ištisame pasaulyje labai džiaugėsi ir tikėjosi, kad ta armija vykdys šviesiąsias lenkų viltis. Ši armija turėjo būti dalis lenkų armijos, kuri veikliai dalyvaus kovoj prieš Vokietiją Rytų Fronte, artimiausiame Lenkijai.

Visi mes buvome kupini džiaugsmo, kad štai, pagaliaus, susidarys demokratinė lenkų armija, armija, kuri nebus jnagis atgaleivių-reakcininkų rankose, — tų Lenkijos duobkasių; kad ši armija bus pažangi jėga, kovojanti už demokratinę Lenkiją, išlaisvintą iš hitlerininkų vergijos ir liuosą nuo reakcijos namie.

Mes begaliniai džiaugėmės, jog kartu su didvyriškai kovojančiais lenkų lakūnais Anglijoj ir lenkais kareiviais Siaurinėje Afrikoje, bus taipgi istorijon įrašytos Sovietų Sąjungoje esančių lenkų karinės pastangos.

Bet, deja, mums teko karčiai nusivilti. Lenkų valdžia Londone turėjo visai skirtingus planus dėlei lenkų armijos organizavimo Sovietų Sąjungoje.

Generolas Anders (vyriausias lenkų armijos komandjerius), pasirinkdamas tam tikslui plotus pagal vidurinę Volgos upės tekmę ir besikalbėdamas su kitais lenkų oficieriais apie savo armijos sudarymą, štai ką pasakė:

"Man labai patinka šitie plotai todėl, kad jie yra gana tolimi nuo karo fronto, ir kariniai veiksmai nekliudys mūsų, kol mūsų armija bus lavinama. Kai Raudonoji Armija susmuks nuo vokiečių smūgių, o taip atsitiks ne vėliau kaip po keletos mėnesių, tada mes galėsime per Kaspijos Jūrą prasiveržti į Iraną (Persiją). Kadangi mes būsime vienintėlė ginkluota galybė šioje srityje, tai galėsime daryti, kas tik mums patiks."

Tai su tokiomis intencijomis buvo žiūrima į lenkų armiją, kuomet ji buvo tik dar pradėjus organizuotis.

Laikas bėgo. Lenkų kareiviai Sovietų krašte buvo lavinami, jų pasiryžimas kovai augo. Viena lenkų divizijų buvo jau net gavusi sovietinius ginklus ir ruošėsi žygiams fronte.

Tuo tarpu generolui Andersui ir aukštiesiems jo oficieriams teko giliai nusivilti. Raudonoji Armija ne tik nesusmuko nuo hitlerininkų smūgių, bet visai priešingai — jinai supliekė vokiečius ties Maskva ir pati perėjo į neužmirštamąją 1941-1942 m. žiemos ofensyvą.

Lenkų Kareiviai Negavo Progos

Atrodė, jog pats likimas atnešė progą — progą, apie kurią tebūtų galima tiktai svajoti — pasiųsti frontan bent vieną išlavintą lenkų diviziją. Be tatai būtų priešinga intencijoms, kurios buvo (gen. Anderso ir sėbrų) pareikštos rugpjūčio mėnesį.

Ir todėl generolas Anders pranešė generolui Borucie-Spiechovičiui, P e n k t o s i o s lenkų pėstininkų divizijos komandieriui, štai ką:

"Ši divizija eis frontan tik sykiu su visomis kitomis mūsų divizijomis, kada kiekviena mūsų divizija, iki paskutinės, bus priruoštos, išlavintos, ginkluotos ir įrengtos. Jums nėra jokio reikalo skubėti!"

Ir tie žmonės darė viską, ką tik išmanė, kad kuo ilgiausiai atidėti ir sulaikyti lenkų divizijų lavinimą ir ginklavimą. Generolo Anderso štabo galva, Okulicki sabotažavo įrengimą punkto prie Kaspijos Jūros, punkto, per kurį lenkai butų galėję gauti anglų ginklų ir reikmenų iš Irano.

Sovietų vyriausybė nutiesė tam tyčia geležinkelio šaką ir pastatė sandėlius Kaspijos Jūros pakraštėse; bet generolo Anderso komanda neleido nei vienam šautuvui, nei vienam tankui, nei vienam reikmenų mašinos atciti į šį punktą. Jis buvo vartojamas tik lenkų karinomenės iškraustymui (iš Sovietų Sąjungos) į Iraną-Persiją.

Lenkų armijos komandai net galvon nebuvo dinktelėję vesti savo kariuomenę į mūšį prieš vokiečius. Ji buvo pasinėrusi 'rimtesniuose" rūpesčiuose, negu kova prieš vokiečius. Ir p i r m u t i n i s žingsnis, kurį ta komanda padarė, pradedant rekrutavimą Buzuluk stotyje, tai buvo išskirt ir sužymėt tuos lenkus, kurie nebuvo Sovietuose įkalinti ar belaisvių stovyklose užlaryti. Tokiais lenkų komanda nepasitikėjo ir vadino juos "Sovietų draugais, o Lenkijos išdavikais."

Prieš Palankius Sovietam Lenkus

Antra, tas lenkų štabas neatlaidžiai tėmyjo vyrus, kuriuos jis nužiūrėjo užjaučiant Sovietus. Buvo vedamas specialus sąrašas pažymėtas kaip "Skyrius B," reiškia, — Bolševikai — "įtariančioji medžiaga, įrodanti," kad štai tie asmenys palaiko artimus ryšius su sovietine visuomene.

Prieš Ukrainus, Baltarusius ir Žydus

Anti-semitizmas (neapykanta žydų) buvo jaučiama kiekviename žingsnyje. Buvo atvirai kalbama, kad, girdi, "reikią atsiteisti žydams;" žydai dažnai buvo mušami. Taip buvo elgiamasi ir prieš žydų tautos lenkų kareivius. Jie buvo pašalinti iš armijos neva dėl blogos sveikatos ir pasiųsti dirbti kolektyviuose ūkiuose į Viduriną Aziją pirmiau, negu kas kitas buvo ten išsiųstas.

Senasis, "įsigyvenęs" nusiteikimas taip pat buvo palaikomas prieš ukrainus ir baltgudžius lenkų kareivius. Jiems sakydavo, kad nepus Ukrainos ir Baltgudijos, kad jie turi kovot už Lenkiją ir daugiau nieko.

Kartą du ukrainai buvo pasiųsti į Penktąją lenkų diviziją. Jie sakė, kad nenori tarnauti tokioj armijoj, kuri kariaus už Lenkiją, nes jie kaipo ukrainai nežadą Lenkijoje gyventi. **Keletui dienų praėjus, juos areštavo divizijos žandarai; jiedu buvo atiduoti karo teismui, kuris ir nusmerkė juodu mirti.** Tik dėl laimingai susidėjusių sąlygų tiedu ukrainai išliko nesušaudyti.

Religinę neapykantą prieš kitatikius labai gerai parodo štai koks faktas. Generolas Tokaževski atmetė rusą pravoslavą ukrainų kareivių kapelioną ir pasiuntė jį atgal į lenkų armijos bažnytinį skyrių Sovietų Sąjungoje. Gen. Tokaževski sakė: "Lenkų armijoje aš nelaikysiu jokių kitų kapelionų, kaip tik katalikų kunigus."

Agitacija Prieš Sovietus

Gana didelis skaičius lenkų oficierių, puskarininkų ir kareivių sistematiškai vedė propagandą prieš Sovietus tarp apylinkės gyventojų. Viso to užnugarėje pasirodė šešėlis senosios "Dvoikos" — šnipų agentūros, kuri šniukštinėjo Sovietų fabrikus, valstybinius ūkius, Raudonosios Armijos sandėlius ir t.t.

Vienas oficierius užklausė pulkininką leitenantą Bakievičių, vadą generolo Anderso Antrojo skyriaus (Dvoikos) apie tą šnipinėjimą, ir Bakievičius davė šitokį paaiškinimą:

"Mūsų žvalgyba (Šnipijada) turi veikti, jeigu norime sužinoti, ko vertas yra mūsų talkininkas. Nes jeigu jis nieko nevertas, tai geriau būtų pasiimti savo mantą ir pasišalinti iš čia, kol dar turime laiko . . ."

Lenkų šnipijada elgėsi Sovietų Sąjungoj taip, kaip priešų krašte. Tai būtent todėl Związk'ui Walki Zbrojnej (Ginkluotos Kovos Sąryšiui) — slaptajai prieš-sovietinei organizacijai — vėl buvo leista būti ir veikti generolo Anderso armijoje. Ši organizacija generolo Anderso armijoj vadovavo agitacijai prieš Sovietus ir darė mirties sprendimus "bolševikams," tai yra, tiems lenkų kareiviams ir oficieriams, kuriuos ji nužiūrėjo kaipo draugiškai n u s i teikusius linkui Sovietų Sąjungos. Tokius sprendimus vykdant, tie kariškiai buvo slaptai žudomi. Jų lavonai buvo randami lauke kiek toliau nuo lenkų armijos stovyklos.

Fašistiniai Siekimai

Mes galėtume parodyti ilgą eilę tokių faktų generolo Anderso Armijoje. O jie visi pasako vieną dalyką, — kad generolo Anderso armija Sovietų Sąjungoj nebuvo demokratinė armija. Jos komanda nematė ir savo kareiviams nerodė, kad vokiečiai yra jų priešai. Ta komanda nenorėjo vesti savo kareivius į mūšį petys petin išvien su sovietiniais jų sąjungininkais.

Saujalė lenkų karinių ir civilių politikierių išnaudojo Sovietų Sąjungos svetingumą, pasitikėjimą ir draugiškumą, apgaudinėjo demokratinį pasaulį, suvedžiojo pačius lenkus kareivius ir dėjo visas pastangas, kad Sovietų žemėje sudaryti armiją pagal jų pačių kurpalį — fašistinę, priešingą demokratijai, ginkluotą lenkų jėgą, tuštumą nuo minties apie bet kokią kovą prieš vokiečius, už tat atkreiptą — bent dvasiniai — prieš Sovietų Sąjungą.

Žmonės, kurie iš arti tėmyjo lenkų laikraščius Amerikoj ir Anglijoj, tai pastebėjo, jog nuo pat lenkų armijos įsikūrimo Sovietuose tos armijos komanda vykdė tokią programą, kokią jai reakcininkai išdirbo.

Santykiai viduj tos armijos, savotiškas nusistatymas linkui Sovietų Sąjungos ir, galop, kas svarbiausia — nusiteikimas linkui kovos fronto ir viso "apvainikavimas" pabėgimu į Artimuosius Rytus (Iraną) — štai juos programa Matuševskių, Bieleckių ir jų šaikos; Armijos sudarymas ne kovai prieš Vokietiją, bet politiečms klikų intrigoms.

Jau laikas, ir labai laikas parodyti pasauliui, jog lenkų tautos žmonės Sovietų Sąjungoje anaiptol nenori laikytis nuošaliai nuo kovos prieš Hitlerį. Lenkai Sovietų Sąjungoje tikrai norėtų kovoti fronte draugo su Raudonąja Armija, kartu su visomis demokratinėmis tautomis prieš-fašistinėje santarvėje.

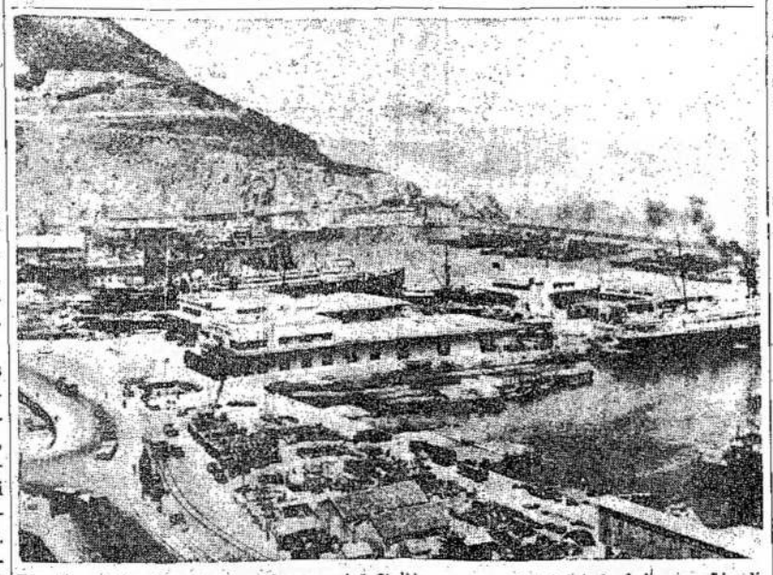

Bizerta, didžiausia prieplauka Tunisijoj. Dabar ji bus labai naudinga sąjungininkams prieš Italiją, nes nuo Bizertos Italija visai arti. Priešai buvo sumušti taip staigiai, kad jie nespėjo didelės žalos padaryti, išsprogdinti prieplaukas.

PALIUOSAVO 13,000 SOVIETŲ PILIEČIŲ

ALGIERS. — Užėmus Tunisiją buvo atimta iš vokiečių nelaisvės 13,000 Sovietų žmonių, kurie vokiečių buvo atgabenti darbams Tunisijoj.

Jie dabar galės grįžti į tėvynę.

Buvo rasta ir iš kitų šalių atgabentų žmonių.

AUKOJO KRAUJO

MONTREAL. — Per Montrealo Lietuvių Komitetą Prieš Hitlerio Agresiją dar du lietuviai užsirašė aukoti kraujo Raudonajam Kryžiui, būtent: J. Deksnys ir Pr. Šiuplevičius. Šiedu draugai kiek pirmiau užsirašė, bet per klaidą buvo nepaskelbti. Labai atsiprašau už klaidą.

Per paskutinį laiką tarp lietuvių buvo kiek atslūgęs kraujo aukavimas, o jo labai reikalinga. Afrikos kovose ne mažai santarvininkų karių liko sužeistų, mūsų paaukotas kraujas gali ne vienam kariui išgelbėti gyvybę. Kuomet bus atidarytas antras frontas, kraujo dar daugiau reikės. Todel lietuviai, vyrai ir moterys, kurie sveiki, labai pageidautina, kad aukotumėte kraujo Kanados Raudonajam Kryžiui. Galite užsirašyti pas lietuvių Komitetą arba tiesiog Raudonojo Kryžiaus klinikoj, 1426 Bishop St. Tel. PL. 9821.

J. Lesevičius
Komiteto Sekretorius

Pranešimai

Toronto, Ont.

Menininkų Susirinkimas

Gegužio 23 dieną (sekmadienį) 2 valandą po pietų šaukiamas masinis menininkų susirinkimas, 160 Claremont St.

Visi menininkai atsilankykite, nes yra daug svarbių dalykų aptarti.

Menininkų Komisija

LLD 162 Kp Susirinkimas

Lietuvių Literatūros Draugijos 162 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks gegužio 21 dieną, 8 valandą vakaro, 160 Claremont St.

Šių metų knyga, "Didysis Lietuvių Tautos Priešas," jau prisiųsta ir nariai ją gauna, bet dar ne visi nariai apsimokėję narines duokles už šiuos metus. Mes dar kartą prašome tuos narius apsimokėti kiek galint greičiau ir atsiimti knygą, nes ši knyga yra reikalinga perskaityti kiekvienam lietuviui.

Ateikite ant susirinkimo, apsimokėkite duokles ir atsiimkite knygą.

Kuopos Valdyba

SDKLSPD 1 Kp. Nariams

Šiuomi pranešu visiems Sūnų ir Dukterų Draugijos 1-mos kuopos nariams, kad pakeičiau savo antrašą. Nuo dabar visais draugijos reikalais kreipkitės šiuo adresu: 196 Shaw St.

S. Karvelis
Prot. Sekretorius

Montreal, Que.

Kriaučių Žinios

Draugės ir Draugai! Labai gerai žinote, kad dabartiniu laiku reikalinga turėti stiprią, vieningą organizaciją, galinčią pilnai vesti visus mūsų reikalus, kylančius šiame momente. Norint tokią organizaciją turėti, reikalinga kiekvienam A.C.W. of A. lokalo 242 nariui lankyti susirinkimus ir aktyviai dalyvauti visuose darbuose. Bet iki šiol labai mažas skaičius lietuvių dalyvavo susirinkimuose. Tai labai peiktinas apsireiškimas.

Šiame susirinkime bus svarstoma daug svarbių klausimų, taipgi valdžios patvarkymas su darbais, atnaujinimas sutarties su bosais bei algų pakėlimas, vasarinių susirinkimų laiko nustatymas bei finansinis raportas ir eilė kitų. Todel visi ir visos dalyvaukite ateinantį trečiadienį, gegužio (May) 26 dieną, 7 valandą vakaro, unijos svetainėj, 7 Prince Arthur St. W.

J. Petrauskas
ACWA 242 Lokalo Sekr.

Montrealiečių Domei

LLD 137 kuopa rengia **Gegužinę Vakarienę.**

Pradedant vasarinį sezoną, prie gamtos viliojančių gražumynų, prie kvepiančių žalumynų, prie puikių, gerų šeimininkių priruoštų valgymų ir gėrimų, tikrai bus malonu laiką praleisti.

Vakarienė įvyks sekmadienį, gegužio 23 dieną, 2.30 val. po pietų, Ville Lasalle, toj vietoj, kuri visiems jau gerai žinoma. Ta vieta, kur šeimininkės lauks svečių, 157 — 5th Ave.

P. S. Lasalle busas priveža prie pat 5th Ave.

Kviečia Rengėjai

SUSIŽEIDĖ DRAUGAS ANTANAS KAROSAS

TORONTO. — Bedirbant Canada Packers skerdykloj, vežant sunkų vežimėlį su mėsa, buvo pagautas ir prispautas prie sienos vienos rankos nykštys pirštas ir sutrintas. Žaizdą reikėjo net susiūti.

Nuo savęs linkiu draugui kuo greičiausiai pasveikti.

Reporteris

DRG. MACKEVIČIUS ATVYKO Į TORONTĄ

Drg. A. Mackevičius, winnipegietis, senas Liaudies Balso skaitytojas, su visa šeima atvyko į Torontą. Dabar draugas mano apsigyventi Toronte arba Hamiltone.

Linkėtina draugui geros laimės rytų Kanadoje.

Admnin.

LONDONAS. — Partizanų veikimas Graikijoj taipgi padidėjo.

Per du susikirtimus su italais, jie suėmė 400 italų kareivių arti Grevenos, vakarinėj Makedonijoj.

Jūsų
Žiliems Plaukams
Gali Būti Sugrąžinta
NATURALI SPALVA
Tai Nėra Joki
Dažai, Nėkenkia Galvai
Ir Garbenoms
Garantuojam
Jei Negelbės, Pinigus
Sugrąžinsim
TIK $1.00 UŽ BUTELĮ
Pristatom į Namus
Goldenberg Gray Hair
Restorer-Expert
932 Dundas St. W.
TORONTO
Tel. TR. 1711

J. LUNSKY
AKIŲ SPECIALISTAS
Egzaminuoja akis, ištiria akių nervus, nuo kurių pareina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akinius.
470 College W., Toronto
Telefonas: RA. 3924

ADVOKATAS
M. W. Keilermann
371 Bay St., Toronto
Ofiso telefonas: WA. 5900
Rezidencijos — ME. 1425

Lietuvis Barberys
A. Pečkaitis
Queen's Barber Shop
746 QUEEN ST. W.
TORONTO
Kviečiu visus

Tel.: VA.5370
Harry R. Ranks Company
GRABORIUS
Patarnauju mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio, įskaitant Hamilton ir Whitby
Laidotuvės net $55.00 pigumo
455-457 QUEEN ST. W. TORONTO

Toronto Bangos Choro Rengiama
OPERETĖ
"Kai Bangiečiai Banguoja"
BUS PERSTATYTA
Sekmadienį, Birželio 6 d.
1087 QUEEN ST. WEST
(Lenkų Salėj, Prie Dovercourt Rd.)
Operetė Pilna Gražių Dainų, Judraus Veikimo, Meilės ir Juokų
KVIEČIAME VISUS ATSILANKYTI
Pradžia 7.30 val. vak. Punktualiai
RENGĖJAI
Visi pakvietimus del įžangos įsigykite iš anksto. Juos galima gauti pas choristus

ŠIS TAS IŠ TORONTO LIETUVIŲ PASTOGĖS

GAUSIAI PAREMĖ NAMO REIKALĄ

TORONTO. — Sūnų ir Dukterų Draugijos pirmos kuopos susirinkime pereitą sekmadienį suaukavo del morgičio atmokėjimo veik $500.

Pirmininkui atsišaukus, kad visi, kurie pasižadėjo arba nori prisidėti, įteiktų savo aukas dabar, atsiliepė sekančiai:

P. Gavenas, K. Narusevičius, Dobrovolskiai, Vilkickai ir P. Karveliai po $15.00. Grusai $13.00. Varčiulis $12.

Balnys, M. A., Jaras, Jusaitis, A. Antanavičius, J. Markauskas, Mikšis, Karpavičius, Poškus, Stukas, Baršta itis, Skurdeliai, Valaitis po $10.00. Strazevičius, Taučius ir Martinonis po $8.00. Drazdis ir P. Gaižauskas po $7.50.

Morkūnas, Šimonis, Šimonienė, Kostas Šimonis, Andriukaitis, Šimkunas, Jaunasis Bernatavičius, P. Alksnis, Agnė P., S. Sarapas, Daugėla, Baltuška, Grinevičai po $7.00.

A. Sultonas, Gutauskas, Mot. Guoba, Lapata, Guobienė, Leimonas, Šinkūnas, Linarta, Kevelaitė, Vilkelienė, Leišienė, Žilinskas, J. Naujokas, Šermukšnis, Viltrakis, Pleskus, Mitkevičius, P. Meldažis, Žaliadonienė, Makštelė ir Yla po $5.00.

Mikalojūnai ir Berškiai po $4.00. Žiurbis, Helen Orse, A. Jauga po $2.00. Ph. Lenard $6.00.

Komiteto vardu tariame visiems aukotojams didelį ačiū.

Namo Komitetas
J. Linarta
S. Zostautas
V. Jusaitis

Menininkų Nuveikti Darbai ir Planai

TORONTO. — Praėjusios žiemos metu buvo perstatyta daug veikalų ir dar vis statoma daugiau. Pavyzdžiui, mūsų jaunimas, norėdamas atsilyginti Sūnų ir Dukterų Draugijai už salę šokiams, ateinantį šeštadienį (gegužio 22) stato scenoj labai gražią ir juokingą komediją anglų kalboj. Komedija užsivadina "When the Stars Fall." Vaizduoja Holivudo artistų vargus. Perstatymas įvyks 160 Claremont salėj. Po vaidinimo seks šokiai.

Dar turiu priminti, kad buvo keli veikalai parašyti pačių torontiečių. "Naujų Metų Įvykiai" — dviejų veiksmų komedija, kuri buvo suvaidinta kiek laiko atgal, buvo parašyta A. Byro. Kitas veikaliukas, perstatytas dar nesenai, būtent, "Miškų Darbininkų Kovos," dviejų veiksmų veizdelis, buvo parašytas draugo S. Zostauto, iš miško darbininkų gyvenimo.

Draugas J. Šinkūnas parašė trijų veiksmų dramą "Dar Tik Pradžia." Tai pirmas jo kūrinys, bet labai gerai pavykęs. Jis atvaizduoja šio karo lietuvius partizanus kovoje prieš vokiškus budelius ir lietuviškus kvislingiečius. Viskas dedasi Lietuvoje. Ši drama bus perstatyta dar šiame sezone. Tai bus pirmas veikalas iš šio karo.

Draugas J. Yla parašė operetę "Kai Bangiečiai Banguoja." Choras jau mokinasi ir bus perstatyta birželio 6 dieną.

Dar vienas veikalas, parašytas taipgi torontiečio, lieka kitam sezonui. Tai "Numirėliai Tyli." Trijų veiksmų, 4 atidengimų tragedija.

Man atrodo, kad tai gražus torontiečių menininkų pasidarbavimas. Turėtų ir kitų kolonijų menininkai pradėt kurt veikalus, nes jų labai trūksta Kanadoje. Paskui būtų galima apsimainyti.

Buvęs Menininkas

LLD JAUNUOLIŲ KUOPA
Rengia
Perstatymą
ŠESTADIENĮ, GEGUŽIO 22 DIENĄ
160 CLAREMONT ST., TORONTO
Bus Suvaidinta Juokinga Komedija
PO VAIDINIMO SEKS ŠOKIAI
ŠOKIAMS GRIEŠ SMAGI MUZIKA
KVIEČIAME VISUS DALYVAUTI
Pradžia 8 v. v.
Parengimų Komisija

Atsišaukimas į Sūnų Ir Dukterų KLSPD Kuopas ir Narius

Draugai ir Draugės! Šios draugijos vajus eina prie pabaigos, bet ar visos kuopos tinkamai pasidarbavot? Jei kurios kuopos ar pavieniai nariai jaučiatės, kad jūsų pareiga dar nėra tinkamai atlikta, stokite į darbą tuojau, kad per tą porą savaičių gauti kiek galint daugiau naujų narių. Ir nevilkinkite to darbo, nes draugijos vajus baigsis su pabaiga gegužio. Tiesa, kuopos turi privilegiją tęsti vajų iki birželio mėnesio susirinkimų, bet tas padėties daug nepakeičia.

Tą turite gerai įsitėmyti. Gerai įsitėmykite, kad šiais metais vajus nebus pratęstas, kaip kitais vajais būdavo pratęsiama. Tad visi draugijos nariai atkreipkite į šitą pareiškimą atydą ir paskatinkite į veikimą kitus, kad paskutinėmis dienomis veikla būtų sustiprinta.

J. Barčas
C. K. Viceprezidentas

Montrealo Festivaliai
Trys Puikios Operos Perstatymai
HIS MAJESTY'S TEATRE, MONTREALE
Mozarto "Marriage of Figaro" Gegužio 24 ir 26
Wagnerio "Tristan and Isolde" Gegužio 27
Loš Žymiausi Metropolitan Opera Associacijos Artistai
Konduktorius Sir Thomas Beecham
Rezervacijos, Room 14, Windsor Hotel, BE. 2238

Montreale Bus Perstatytos Dvi Puikios Operos

MONTREAL. — Daugeliui iš Montrealo lietuvių bus įdomu išgirsti ir pamatyti puikią komišką Mozarto operą "The Marriage of Figaro" (Figaro vestuvės). Ši puiki opera bus perstatoma garsaus konduktoriaus Sir Thomas Beecham vadovybėj, gegužio 24 ir 26 dienomis, His Majesty's Teatre, Montreale. Visi artistai iš Metropolitan Operos Kompanijos, iš New Yorko.

Puiki dramatinė Wagnerio opera "Tristan and Isolde" bus vaidinama taipgi His Majesty's Teatre, gegužio 27, Sir Thomas Beechan vadovybėj. Šios operos artistai taipgi iš Metropolitan Operos kompanijos. Arthur Carron, pavyzdžiui, loš Tristano rolę, John Gurney — karaliaus Marke rolę, Julius Huehn — Kurwenalo, Elizabeth Wysor — Brangane ir t. t.

"The Marriage of Figaro" operoj dalyvaus šie garsieji artistai: Eleanor Steber dainuos kaip Kunigaikštytė; Frances Greer bus Cherubino; John Brownlee bus Figaro; Francesco Valentino dainuos Kunigaikščio rolėj; Gerhard Pechner bus Bartholo.

Vaidyba bus Dr. Herbert Graf priežiūroj, o scenų sutvarkymas Mr. Richard Rychtarik vadovybėj.

Reikia pažymėti, kad šiemet Montrealo Festivaliai turės keturius žymiausius britų artistus. Jais yra Sir Thomas Beechan, pasauliniai pagarsėjęs konduktorius; Audrey Milkman, visame pasaulyje pagarsėjus kaip Mozarto muzikos reiškėja; Gertrude Lawrence, Australijoj gimus soprano; ir Arthur Carron, Anglijoj gimęs tenoras, pastaruoju laiku tapęs populiariausiu Metropolitan operos nariu.

ANGLIJOS MAINIERIAI SMERKIA LENKŲ VALD.

LONDON. — South Wales Mainierių Federacijos konvencija, atstovaujanti 200,000 angliakasių, užgyrė Sovietų valdžios žygį del ryšių nutraukimo su Lenkų valdžia ir pasmerkė Lenkų valdžios elgėsį.

Lenkų valdžia, kuri randasi Anglijoj, kaip jau žinia, pasidavė nacių propagandai ir pradėjo kabinėtis prie SSRS del nacių nužudytų karininkų.

Konvencija ragino Čiorčilį stovėti su Sovietų Sąjunga.

Palaikykit tuos biznierius, kurie skelbiasi LIAUDIES BALSE

Tel. HA. 8477
Dr. J. O. Villeneuve
Venerinių Ligų Specialistas
Gydo siphilį, gonoreą ir tikrina kraują.
Ofiso valandos: 1 iki 9 v.v.
1107 ST. DENIS STREET
MONTREAL, QUE.
Netoli Dorchester St.

Tel.: DO. 1000
DO. 2500
Valandos: 4—5 po piet ir sulyg susitarimo
Daktaras Rabinovičius
Chirurgas Specialistas
Turiu savo ligoninę, egzaminuoju ir gydau įvairias ligas. Darau visokias operacijas ir peršvietimus (X - Rays). Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D. nariams papiginta kaina.
201 ST. JOSEPH BLVD. WEST, MONTREAL, QUE.

Tel.: LA. 4441
Daktaras H. Rosenfeld'as
Oficialus M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.P.D. Gydytojas
KALBA LIETUVIŠKAI
Valandos: 2—4 val po piet, 7—8 val. vak. ir sulyg susitarimo
4539 PARK AVE. MONTREAL, QUE.

Dr. Roman Pniewski
Daugelį Metų Praktikavęs Didelėse Ligoninėse ir Klinikose Europoje ir Amerikoje
Specialistas Venerinių Ligų ir Akušerijos
3537 PARK AVE. Tel. HA. 7623 MONTREAL
Valandos Nuo 3 iki 9 Val. Po Pietų